

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลตำบลสองสีตึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

สุนิสา ม้วนหนู

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

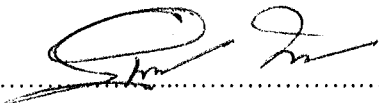
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2559

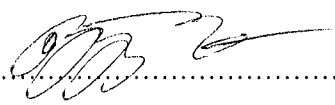
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

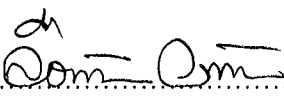
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ สุนิษา ม้วนหนู ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

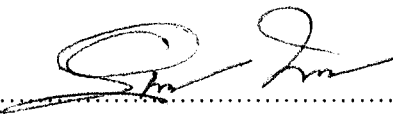
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

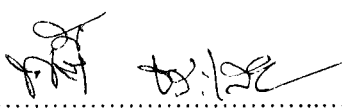
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน อินทชาติ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนีย์ ธารเสนา)
วันที่...27....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ....2559.....

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือ คุณดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี จากอาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ในการแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขให้ข้อเสนอแนะ และติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา นายสมศักดิ์ จิตต์อารี ปลัดเทศบาลตำบลสองสกลี และนางสาวนงลักษณ์ ม่วงอ่อน หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลสองสกลี ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม ให้คำปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสองสกลี ที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบุพการีที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุนิสา ม้วนหนู

57930177: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: นายกเทศมนตรี/ คุณลักษณะที่พึงประสงค์/ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง

สุนิสา ม้วนหนู: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง (DESIRED ATTRIBUTES OF A MUNICIPAL MAYOR BASED ON OPINIONS OF PEOPLE ELIGIBLE FOR ELECTION IN SONG SALUENG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, AMPHOE KLANG, RAYONG PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: อุษณากร ทาวะรัมย์, รป.ด. 104 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง และ (2) เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) เท่ากับ 0.885 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านส่วนตัวและครอบครัว ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึงที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มี ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ไม่แตกต่างกัน

57930177: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.

(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: DESIRED ATTRIBUTES/ PEOPLE ELIGIBLE FOR ELECTION IN SONG
SALUENG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY

SUNISA MUANNOO: DESIRED ATTRIBUTES OF A MUNICIPAL MAYOR BASED
ON OPINIONS OF PEOPLE ELIGIBLE FOR ELECTION IN SONG SALUENG SUB-
DISTRICT MUNICIPALITY, AMPHOE KLANG, RAYONG PROVINCE ADVISOR
AUSANAKORN TAVAROM, D.P.A. 104 P. 2016.

The purpose of this study was twofold. First, it aimed at examining desired attributes of a municipal mayor based on opinions of people eligible for election in Song Salueng Sub-district Municipality, Amphoe Klang, Rayong Province. Also, this study attempted to compare the desired attributes of a municipal mayor based on public opinions as classified by their age, educational level, income, and length of residency in the area. The subjects participating in this study were 365 residents who were eligible for election in Song Salueng Sub-district Municipality, Amphoe Klang, Rayong Province. The instrument used to collect the data was a questionnaire with a reliability level of 0.885. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, standard deviation, and one-way ANOVA. Also, to test the differences between pairs, the test of Scheffe was administered.

The results of this study revealed that the subjects expressed the highest level of opinions towards the desired attributes of a municipal mayor. When considering each desired attribute, the one in relation to personality was rated the highest, followed by the attributes relating to human relationship, ethic, knowledge and competency, leadership, workability, personal and family matters, respectively.

Based on the results from the comparisons, there was a statistically significant difference in the level of opinions towards desired attributes of a municipal mayor among the subjects with different age at a significant level of .05. Finally, no statistically significant differences were found in the level of opinions towards desired attributes of a municipal mayor among the subjects with different educational level, amount of income, and length of residency in the area.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ.....	14
ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ทำการศึกษา.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
ที่มาของตัวแปรและสมมติฐานการวิจัย.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
วิธีการในการศึกษาวิจัย.....	64
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย.....	69
4 ผลการวิจัย.....	70
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	70
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสี อำเภอแกลง จังหวัดระยอง.....	72
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็น ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	79
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	85
อภิปรายผลการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	104

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากร.....	43
2 เขตการปกครอง.....	44
3 สรุปลักษณะและแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัยแต่ละเล่ม.....	56
4 สรุปตัวแปรอิสระที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากงานวิจัยที่ทบทวนเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น.....	60
5 ที่มาของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา.....	61
6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาล ตำบลสองสสิ่ง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง.....	65
7 จำนวน และร้อยละของประชากร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	70
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม.....	72
9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านบุคลิกภาพ.....	73
10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านคุณธรรม.....	74
11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านความเป็นผู้นำ.....	74
12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์.....	75
13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านความรู้ความสามารถ.....	76
14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านการปฏิบัติงาน.....	77
15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านส่วนตัวและครอบครัว.....	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกตามอายุ.....	79
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามอายุ.....	79
18	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกตามอายุ.....	80
19	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกตามระดับการศึกษา.....	81
20	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	81
21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกตามรายได้.....	82
22	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามรายได้.....	82
23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่.....	83
24	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่.....	83
25	สรุปสมมติฐาน.....	84

สารบัญภาพ

ภาพที่

	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
1 Blake and mouton's managerial grid.....	40

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองที่มีจุดมุ่งหมายให้รัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจ การปกครองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการจัดทำบริการ สาธารณะให้แก่ประชาชนภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย โดยให้เกิดความทั่วถึงในการให้บริการ สาธารณะและแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงและรวดเร็ว ในปัจจุบันนี้ เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของประเทศไทยที่มีฐานะ เป็นตัวแทนของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการแก่ประชาชน ในท้องถิ่นได้อย่างเป็นอย่างดี ซึ่งเทศบาลเป็นองค์กรที่มีบทบาทในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข และสร้างความเจริญต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสแก่ประชาชน ในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ซึ่งเป็นไปตามหลักการปกครองตนเองตามหลักการ กระจายอำนาจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งและมีอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มีรูปแบบการบริหาร โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้เลือกตั้ง ผู้แทนขึ้นมาทำหน้าที่บริหารงาน โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารงานเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งในท้องถิ่น ทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบในการตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายและตรวจสอบ ควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร และนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ผู้สิทธิ์เลือกตั้งในท้องถิ่น เป็นผู้บริหารเทศบาล มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย เพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมีรองนายกเทศมนตรี เลขานุการ และที่ปรึกษา ซึ่งนายกเทศมนตรีแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาล ตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย นายกเทศมนตรีจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ และอำนาจหน้าที่ ในการบริหารตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไข ถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552, 2552)

นายกเทศมนตรีในฐานะผู้นำขององค์กร ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีภาระหน้าที่ที่จะก่อให้เกิด ความร่วมมือ (Cooperation) อย่างดีระหว่างบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร ซึ่งในที่นี้ คือ เทศบาล

และไม่ว่าจะเป็นผู้จัดการ หัวหน้าแผนก หรือประธานบริษัท สิ่งที่สำคัญส่วนหนึ่งที่ขาดไม่ได้ คือ “คุณลักษณะของผู้บริหาร” ถือว่าเป็นส่วนสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กร หรือหน่วยงาน เป็นอย่างมาก ผู้บริหารที่ไม่มีความสามารถ ไม่มีควมรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมดูแล ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานตามลำพัง ย่อมเป็นการทำลายขวัญและกำลังใจ ของผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้เกิดความไม่สามัคคีในหมู่คณะ เกิดความท้อแท้ ไม่อยากทำงาน ส่งผลให้การทำงานด้านอื่น ๆ ขาดประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้บริหารมีความสามารถ ปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการยอมรับในตัวผู้บริหาร มีความขยันขันแข็ง รักองค์กร และอยากทำงานในองค์กรก็จะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จ จึงอาจกล่าวได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารในการบริหารนั้น มีส่วนทำให้้องค์กรมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารองค์กร ทุกประเภทย่อมต้องการควมมีประสิทธิภาพ ความมั่นคง ความเจริญก้าวหน้า และบรรยากาศ การทำงานที่ดี (ชลิตา อินทราไสย, 2546, หน้า 1)

การดำเนินงานของภาครัฐบาลในปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาหน่วยงานให้ได้มาตรฐาน และมีความสามารถในการแข่งขัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและผู้ให้บริการ โดยมีการปรับลดกระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวก และลดภาระทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน มีการดำเนินการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ ซึ่งกำหนดขั้นตอนและระยะเวลา ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน และมีการตรวจสอบและประเมินผลการทำงาน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผู้บริหารถือว่าเป็นส่วนสำคัญ ในการบริหารงาน หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความสามารถ ทัศนคติ ภาวะผู้นำ หรือการมีมนุษยสัมพันธ์ อันจะส่งผลให้้องค์กรประสบความสำเร็จ

คุณลักษณะของผู้บริหารนั้น ประกอบด้วย ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ควบคู่ไปกับคุณลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลในการเข้าดำรงตำแหน่ง ได้แก่ พื้นฐาน การศึกษา คุณวุฒิ และวิวุฒิ รวมทั้งบุคลิกภาพทางอารมณ์และสังคมด้วย หน่วยงานใดที่สามารถสรรหา คัดเลือก หัวหน้างานหรือผู้นำที่มีคุณลักษณะได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ภายในที่เป็นอยู่ ก็ย่อมคาดหวังความสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง ในทางตรงกันข้าม หากได้ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะ ไม่เหมาะสมก็ย่อมจะเป็นการทำลายขวัญของผู้ใต้บังคับบัญชาและทำให้เกิดความล้มเหลว ในการบริหารได้ (ชลิตา อินทราไสย, 2546, หน้า 2)

นายกเทศมนตรีเป็นทั้งผู้บริหารและผู้บังคับบัญชานุเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในเทศบาล ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบสูง การบริหารงานของเทศบาลจะสามารถดำเนินต่อไปได้อย่าง

มีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับนายกเทศมนตรีเป็นสำคัญ ซึ่งนายกเทศมนตรีในฐานะตัวแทนประชาชน เป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารงานของเทศบาล จึงจำเป็นต้องศึกษาคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่มีลักษณะเหมาะสมกับงาน ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น สามารถสร้างการยอมรับนับถือจากประชาชนและบุคลากรในหน่วยงาน จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้มีคุณลักษณะและคุณสมบัติให้เป็นที่ไปตามความต้องการของประชาชน โดยส่วนรวม

เทศบาลตำบลสองสลึง ได้จัดตั้งเป็นเทศบาลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2554 มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 49 ตารางกิโลเมตร (30,625 ไร่) มีประชากรทั้งสิ้น 5,636 คน มีจำนวนครัวเรือน 2,333 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558) จากข้อมูลฝ่ายทะเบียนและบัตร อำเภอแกลง เป็นเทศบาลขนาดเล็ก มีงบประมาณจำนวนจำกัด คือ มีเงินรายรับจากการจัดเก็บรายได้และภาษีไม่เกินปีละ 23 ล้านบาท (งบรายรับ-รายจ่าย ตามงบประมาณประจำปี 2558 เทศบาลตำบลสองสลึง) เมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อบริการให้แก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ การพัฒนาท้องถิ่นจึงยังไม่สามารถพัฒนาได้ครบทุกด้านและครอบคลุมได้ทั้งตำบล ซึ่งปัจจุบันการบริหารงานของเทศบาลตำบลสองสลึงจะขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นในที่นี้ก็หมายถึง นายกเทศมนตรี ดังนั้น นายกเทศมนตรีจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี แบ่งออกเป็น คุณลักษณะบุคลิกภาพ ความสามารถ และทักษะทางสังคม ซึ่งหมายถึง ต้องมีคุณลักษณะที่มีความเหมาะสม คือ มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรม และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารงาน คือ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และมีความเป็นผู้นำ โดยสามารถบริหารงานภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ฉะนั้น การสำรวจความต้องการของคุณลักษณะของผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีที่ตรงตามความต้องการของประชาชน ทำให้สะท้อนสิ่งที่ประชาชนยอมรับและไว้วางใจ เพราะนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งในท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการสนับสนุนให้ได้ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะเหมาะสม และเป็นที่ไปตามความต้องการของประชาชน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยศึกษาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านส่วนตัวและครอบครัว

ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลในการสรรหาคณบดีของนายกเทศมนตรีที่ตรงกับความต้องการของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

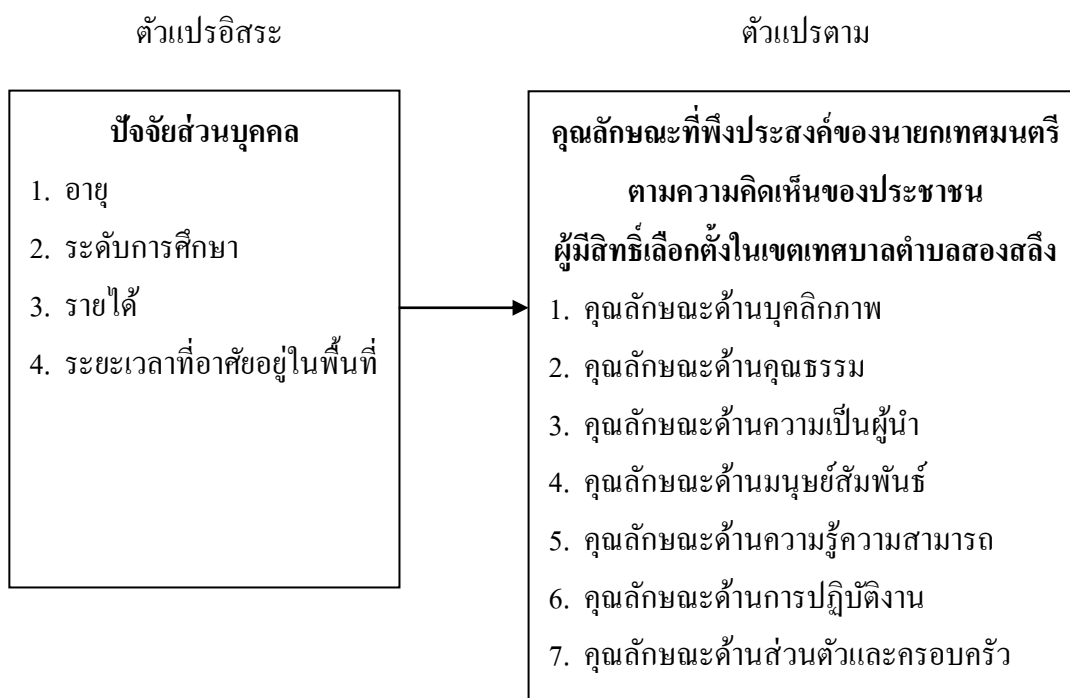
1. เพื่อศึกษาคณบดีที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบคณบดีที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

สมมติฐานในการวิจัย

1. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคณบดีที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน
2. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคณบดีที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน
3. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคณบดีที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน
4. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคณบดีที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้ศึกษาใช้แนวคิดเกี่ยวกับคณบดีของผู้นำของสต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974, pp. 62-63 อ้างถึงใน ขวัญใจ เมฆมหัสจรรย์, 2549, หน้า 9) มาศึกษาคณบดีที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี และมีตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ (ยงยุทธ ควศิริ, 2554; อุบลรัตน์ รัสมิ, 2556; กิตติพงศ์ สีเหลือง, 2550; อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร, 2550) ระดับการศึกษา (จิราพร น้ำฟ้า, 2556; ฐิติรัตน์ เข้มนวล, 2549; กิตติพงศ์ สีเหลือง, 2550; อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร, 2550) รายได้ (ฐิติรัตน์ เข้มนวล, 2549; จงกมล ประสมสุข, 2550; กิตติพงศ์ สีเหลือง, 2550; อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร, 2550) และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (ยงยุทธ ควศิริ, 2554; กิตติพงศ์ สีเหลือง, 2550) มาศึกษาเปรียบเทียบคณบดีที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ดังกรอบแนวคิดในการวิจัยนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำนวน 4,161 คน (อำเภอแกลง, 2555)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว และเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2559

นียมศัพท์เฉพาะ

นายกเทศมนตรี หมายถึง หัวหน้าคณะผู้บริหารงานเทศบาล ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายกำหนด โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

เทศบาลตำบลสองสลึง หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ตั้งอยู่ที่ตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

คุณลักษณะ หมายถึง แบบอย่างพฤติกรรม หรือลักษณะประจำตัว ประกอบด้วย 3 ประการ คือ คุณสมบัติส่วนตัว บุคลิกภาพ และความสามารถ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรม ความรู้ ความสามารถ และการแสดงออกของนายกเทศมนตรีที่ประชาชนต้องการและยอมรับ ซึ่งสามารถรับรู้ได้ว่ามีส่วนทำให้การปฏิบัติงานของนายกเทศมนตรีประสบผลสำเร็จ ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง นายกเทศมนตรีมีความกระตือรือร้นในการทำงาน สามารถควบคุมอารมณ์ได้ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

คุณลักษณะด้านคุณธรรม หมายถึง นายกเทศมนตรีมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน

คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง นายกเทศมนตรีมีปฏิภาณไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความสามารถในการโน้มน้าว ชักจูงใจให้ผู้อื่นเชื่อถือและปฏิบัติตาม

คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง นายกเทศมนตรีมีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้ประสานความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ทำงานร่วมกัน รู้จักให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้อื่น

คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง นายกเทศมนตรีมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และมีความสามารถในการทำงานร่วมกับชุมชนได้ มีจิตวิทย์กับชุมชน

คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง นายกเทศมนตรีมีความสามารถในการให้คำแนะนำชี้แจงระเบียบ รับผิดชอบของงานที่รับผิดชอบ มีความสามารถในการสรรหาและคัดเลือกบุคคล

คุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว หมายถึง นายกเทศมนตรีมีความประพฤติดี ไม่เป็นที่เสื่อมเสีย สุขภาพกายและจิตดี และมีชีวิตครอบครัวราบรื่น

ความคิดเห็น หมายถึง ทศนคติและความรู้สึกของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล
ตำบลสองสลึงที่มีต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง และมีอายุ 18 ปีขึ้นไป

อายุ หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น
5 ช่วง คือ อายุ 18-25 ปี, อายุ 26-35 ปี, อายุ 36-45 ปี, อายุ 46-55 ปี และอายุ 55 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ แบ่งเป็น 6 ช่วง คือ ประถมศึกษา,
มัธยมศึกษาตอนต้น, มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช., อนุปริญญาตรี/ ปวส., ปริญญาตรี และปริญญาโท
หรือสูงกว่า

รายได้ หมายถึง เงินเดือนหรือเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชีพต่อเดือน แบ่งเป็น 5 ช่วง
คือ ไม่เกิน 10,000 บาท, 10,001-20,000 บาท, 20,001-30,000 บาท, 30,001-40,000 บาท และ 40,000 บาท
ขึ้นไป

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หมายถึง ช่วงเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลสองสลึง
แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ไม่เกิน 5 ปี, 5-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลสองสลึงตามความคิดเห็น
ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง

2. ทราบถึงข้อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลสองสลึง
ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางในการวิจัย ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ
  - 2.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
  - 2.2 คุณลักษณะด้านคุณธรรม
  - 2.3 คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ
  - 2.4 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์
  - 2.5 คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ
  - 2.6 คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน
  - 2.7 คุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว
3. ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ทำการศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. ที่มาของตัวแปรและสมมติฐานการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ความหมายของคุณลักษณะ

อุมาพร บุญญาวิโรจน์ (2538 อ้างถึงใน ลีลา สุวรรณนิมิตร, 2533, หน้า 16) คุณลักษณะตรงกับภาษาอังกฤษว่า Characteristics มีความหมายตามประมวลศัพท์บัญญัติของกรมวิชาการว่า หมายถึง ลักษณะ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กล่าวว่า คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นความดี หรือลักษณะประจำตัว

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 ให้ความหมายคำว่า คุณลักษณะไว้ว่า หมายถึง เครื่องหมายที่ใช้ให้ถึงความดี หรือลักษณะประจำของบุคคล ส่วนกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (สุดใจ ศรีทอง, 2543 อ้างถึงใน บุษผา จานทอง, 2550, หน้า 17) ให้ความหมายว่า คุณลักษณะหมายถึงบุคลิกภาพที่ดีที่ควรปลูกฝังให้มีอยู่ในตัว

จากความหมายของคุณลักษณะดังกล่าว สรุปได้ว่า คุณลักษณะ หมายถึง แบบอย่าง พฤติกรรมลักษณะประจำตัว สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความดี หรือการแสดงออกถึงลักษณะประจำตัว ของบุคคลนั้น คุณลักษณะของบุคคลเกิดจากการสร้างสมความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะต่าง ๆ แล้วบูรณาการออกมาเป็นสิ่งที่บุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ คุณลักษณะสามารถ เปลี่ยนแปลงและสามารถพัฒนาได้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลในวิชาชีพต่าง ๆ จะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับลักษณะและสภาพแวดล้อมของงานที่ปฏิบัติ บุคคลใดที่มีลักษณะเหมาะสมกับงาน จะช่วยให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และในฐานะผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงาน คุณลักษณะที่เหมาะสมจะสามารถสร้างการยอมรับนับถือและจงใจจากบุคลากรในหน่วยงานให้มุ่งมั่น ปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดกับบุคคล ซึ่งจะต้องเป็น พฤติกรรมที่ดี และเป็นที่ยอมรับของคนรอบข้าง

อรุณ จันทวานิช เลขธิการสภาการศึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) (อรุณ จันทวานิช, 2549) กล่าวถึง การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย มี 2 ลักษณะ ได้แก่

1. คุณลักษณะร่วม คือ ลักษณะที่คนไทยควรมี 9 ประการ คือ มีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ มีความสามารถด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีวินัยในตนเอง มีความเอาใจต่อชุมชนและระบบนิเวศ มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม จันทะและวิริยะในการทำงาน มีความสามารถในการปรับตัว และมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม

2. คุณลักษณะเฉพาะ คือ คนไทยควรมีลักษณะเฉพาะที่อาจแตกต่างจากชนชาติอื่น ดังนี้ มีความสามัคคี ประนีประนอม และรู้จักให้อภัย อดกลั้น เมตตากรุณา ละเอียดต่อการทำชั่ว มีความรักและยึดมั่นในสัจจะ กล่าวหาญทางจริยธรรม รับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน รักและยึดมั่นในอหิงสธรรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, หน้า 52-107) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะคนไทย ที่พึงประสงค์ในอนาคตโดยแบ่งออกเป็น 5 มิติซึ่งจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มิติทางด้านร่างกาย ได้แก่ คนไทยในอนาคตต้องมีพัฒนาด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา ทั้งนี้เพราะในอนาคตคนไทยจะพบกับปัญหาด้านสุขภาพเพิ่มมากขึ้น เชื้อโรคนชนิดใหม่จะมีเพิ่มมากขึ้น โรคที่เกี่ยวกับพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพล จากการแพร่กระจายของค่านิยมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เข้าสู่ประเทศไทย เช่น ค่านิยมทางเพศ การบริโภคอาหาร สภาพความตึงเครียด เป็นต้น การที่คนไทยมีสุขภาพและสติปัญญาที่ดี ย่อมทำให้

เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้สูงขึ้นด้วย

2. มิติด้านจิตใจ ได้แก่ คนไทยในอนาคตต้องเป็นผู้ที่เข้าใจตนเองและผู้อื่นเป็นอย่างดี เพราะคนไทยอยู่ในภาวะการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งในเวทีโลกและในชีวิตประจำวัน การแข่งขันเน้นกระทั่งด้านการศึกษา ดังนั้น การเตรียมพร้อมในการสร้างคนให้มีสุขภาพจิตที่ดี มีภาวะจิตใจและอารมณ์ที่เข้มแข็ง โดยการสร้างผู้ที่สามารถรู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อย่างดี จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับอนาคต

3. มิติทางด้านความรู้ สังคมในอนาคตเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge based society) จะมียุคความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ การเรียนรู้ของคนไทยต้องเป็นการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง สภาพเศรษฐกิจจะเปลี่ยนสู่เศรษฐกิจฐานความรู้และเทคโนโลยีขั้นสูง ผู้ที่มีอำนาจ คือ ผู้ที่มีความรู้สูงกว่า สามารถใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมาทำให้องค์กรพัฒนา ผู้ที่ขาดความรู้ทางด้านดังกล่าวจะมีแนวโน้มว่างงานมากขึ้น

ความรู้จะกลายเป็นทุนทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทำให้เราสามารถรักษาลักษณะเฉพาะของประเทศ สังคมไทยในอนาคตจึงต้องสร้างคนที่มีลักษณะของผู้มีความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการใช้องค์ความรู้ต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์และพัฒนาเป็นทุนทางสังคมต่อไป ทั้งนี้คนไทยต้องเป็นผู้รอบรู้เชิงสหวิทยาการ ทั้งนี้เพราะสภาพสังคมในอนาคตจะมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายและมีความซับซ้อนมากขึ้น เพราะการเปิดการค้าเสรีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารผ่านระบบสารสนเทศ ทำให้ส่งผลกระทบต่อกันและกันโดยง่าย

4. มิติทางด้านทักษะความสามารถ การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ที่รวดเร็ว สังคมจะเป็นสังคมแห่งความรู้ การแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น การไหลบ่าของวัฒนธรรมข้ามชาติ และความซับซ้อนของปัญหาสังคมจะมีมากขึ้น จะเกิดวิกฤตคุณธรรมจริยธรรม การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเหล่านี้จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้คนไทยต้องมีทักษะทางการคิด กล่าวคือ สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแบบบูรณาการ คิดวิพากษ์ คิดเปรียบเทียบ คิดบูรณาการ คิดเชิงกลยุทธ์ คิดเชิงอนาคต คิดสร้างสรรค์ เพื่อสามารถจะเผชิญกับปัญหาและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในยุคอนาคตได้อย่างเท่าทัน

5. มิติด้านลักษณะชีวิต ซึ่งหมายถึง สิ่งที่สะท้อนความเป็นมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่สิ่งที่อยู่ภายในและสิ่งที่แสดงออกภายนอก เป็นพฤติกรรมลักษณะชีวิตของคนไทยที่พึงประสงค์ ควรมีดังนี้ ขยันอดทนและทุ่มเททำงานหนัก เพราะสภาพของการแข่งขันการแก่งแย่งกันและกัน จะทวีสูงขึ้น การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องอาศัยคนที่ขยันอดทนและทุ่มเททำงานหนัก นอกจากนี้ ต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัยสามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี ไม่ปล่อยใจให้ทำอะไรตามใจไร้ระเบียบวินัย

ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานในอนาคต ความซื่อสัตย์เป็นอีกประการหนึ่งที่คนไทย
 ในอนาคตต้องมี เพราะกระแสการค้าที่เปิดกว้างทำให้ประเทศต้องยอมรับกติกาสากลต่าง ๆ
 โดยเน้นความซื่อสัตย์ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความรู้ที่อยู่ในหลากหลาย
 รูปแบบ และสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย มีจิตสำนึกประชาธิปไตย รักในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง
 ที่ควรมีต่อสังคม มีจิตสำนึกสาธารณะ รู้จักประหยัดและอดออม เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ภาพอนาคตของคนไทยในด้านคุณลักษณะภายใต้ปัจจัยของการเปลี่ยนแปลง
 ของกระแสโลกาภิวัตน์และการแข่งขันในโลกการค้าเสรี ทำให้ลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์
 ที่ประกอบด้วยมิติทางด้านร่างกาย กล่าวคือ คนไทยต้องมีอนาคตที่แข็งแรงสมบูรณ์ มีพัฒนาการที่สมวัย
 มีจิตใจที่รู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจในสภาพของการเปลี่ยนแปลงและสภาพแวดล้อม มีความรู้
 ที่เป็นสหวิทยาการ รวมทั้งทักษะทางด้านการจัดการ ทักษะทางด้านภาษา คอมพิวเตอร์
 มีมิติทางด้านลักษณะชีวิตที่มีความขยัน อดทน ทุ่มเทพางานหนัก มีระเบียบวินัย ฯลฯ ทั้งหมดนี้
 เพื่อให้คนไทยในอนาคตสามารถที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นในอนาคต
 คนไทยในภาพอนาคตดังกล่าวจะนำพาประเทศสู่การพัฒนา

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541, หน้า 78) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทย
 ในอนาคตไว้ว่า คนไทยจะมีพัฒนาการสมวัย มีสุขภาพดี มีสมรรถภาพทางกายสมบูรณ์ มีสุขนิสัยที่ดี
 เป็นผู้มีความรับผิดชอบอันดี มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ และทักษะทางเทคนิค
 สามารถใช้เครื่องมือและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว ที่สำคัญควรต้องมีความสามารถ
 ในการปรับตัวได้อย่างผสมผสานในคุณลักษณะต่างข้ามมิติต่าง ๆ เพื่อหาจุดที่สมดุลระหว่างคุณลักษณะ
 ดังต่อไปนี้ เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยและสังคมโลกในอนาคต คือ

1. การเป็นผู้นำที่ดีและการเป็นผู้ตามที่ดี
2. การรักธรรมชาติศิลปะและการรักวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
3. การมีชีวิตและรู้จักพอและการมีชีวิตแข่งขันกันเพื่อประโยชน์สูงสุด
4. การร่วมมือกันและการแข่งขันกัน
5. ค่านิยมเสมอภาคและค่านิยมเกื้อกำไรมุ่งประโยชน์ตน
6. การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเห็นคุณค่าวิทยาการสมัยใหม่
7. การอยากเรียนรู้และอยากเรียนเพื่อปริญญาเพื่ออาชีพ
8. การเรียนรู้ลึกซึ้งและการเรียนรู้กว้างขวางหลายสาขา รวบรวม
9. การวางแผนวัฒนธรรมไทยและการรับรู้วัฒนธรรมต่างชาติ
10. ความสามารถในการทำงานเป็นทีมและความเป็นปัจเจกชน

คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ (Desirable characteristics of a leader)

ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้มิได้หมายถึงเฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ ด้วย การจะเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้างานจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น
2. ความริเริ่ม (Initiative) ความริเริ่ม คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง หรือความสามารถแสดงความคิดเห็นที่จะแก้ไขสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้น หรือเจริญขึ้นได้ด้วยตนเอง ความริเริ่มจะเจริญงอกงามได้ หัวหน้างานจะต้องมีความกระตือรือร้น คือ มีใจจดจ่องานดี มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีพลังใจที่ต้องการความสำเร็จอยู่เบื้องหน้า
3. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and firmness) ผู้นำที่ดีจะต้องไม่กลัวต่ออันตราย ความยากลำบาก หรือความเจ็บปวดใด ๆ ทั้งทางกาย วาจา และใจ ผู้นำที่มีความกล้าหาญ จะช่วยให้สามารถผจญต่องานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ นอกจากความกล้าหาญแล้ว ความเด็ดขาดก็เป็นลักษณะอันหนึ่งที่จะต้องทำให้เกิดมีขึ้นในตัวของผู้นำเอง ต้องอยู่ในลักษณะของการกล้าได้กล้าเสียด้วย
4. การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human relations) ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์ สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี จะช่วยให้ปัญหาใหญ่เป็นปัญหาเล็กได้
5. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and honesty) ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผล และความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น เป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยสั่งการ หรือปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ไม่เล่นพรรคเล่นพวก
6. มีความอดทน (Patience) ความอดทนจะเป็นพลังอันหนึ่งที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างแท้จริง
7. มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness) ความตื่นตัว หมายถึง ความระมัดระวัง ความสุขุมรอบคอบ ความไม่ประมาท ไม่ยึดขาด ขาดความกระฉับกระเฉง มีความฉับไว ในการปฏิบัติงาน ทันทต่อเหตุการณ์ ความตื่นตัวเป็นลักษณะที่แสดงออกทางกาย แต่การไม่ตื่นตูมเป็นพลังทางจิตที่จะหยุดคิดไตร่ตรองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักใช้ดุลยพินิจที่จะพิจารณา

สิ่งต่าง ๆ หรือเหตุต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง พุดง่าย ๆ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักควบคุมตัวเองนั่นเอง

(Self control)

8. มีความภักดี (Loyalty) การเป็นผู้นำหรือหัวหน้าที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความจงรักภักดี ต่อหมู่คณะ ต่อส่วนรวมและต่อองค์กร ความภักดีนี้จะช่วยให้หัวหน้าได้รับความไว้วางใจ และ ปกป้องภัยอันตรายในทุกทิศได้เป็นอย่างดี

9. มีความสงบเสงี่ยมไม่ถือตัว (Modesty) ผู้นำที่ดีจะต้องไม่หยิ่งโส ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผล ความสงบเสงี่ยมนี้ ถ้ามีอยู่ในหัวหน้างานคนใดแล้ว ก็จะทำให้ลูกน้องมีความนับถือ และให้ความร่วมมือเสมอ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น สโตกคิลล์ (Stogdill, 1974, pp. 62-63 อ้างถึงใน ขวัญใจ เมฆมหัศจรรย์, 2549, หน้า 9)

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ สิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมี คือ ความกระตือรือร้น ในการทำงาน ควบคุมอารมณ์ได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2. คุณลักษณะด้านคุณธรรม สิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมี คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน

3. คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ สิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมี คือ มีไหวพริบปฏิภาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการโน้มน้าว

4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ สิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมี คือ การยอมรับความคิดเห็น ของผู้อื่น ประสานความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ทำงานร่วมกัน รู้จักให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้อื่น

5. คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ สิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมี คือ มีความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และมีจิตวิทย์กับชุมชน

6. คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน สิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมี คือ มีความสามารถในการให้คำแนะนำ ซึ่งแจ่มระเบียบเรียบร้อยของงานที่รับผิดชอบ มีความสามารถในการสรรหา และคัดเลือกบุคคล

7. คุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว สิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมี คือ มีความประพฤติดี ไม่เป็นที่เสื่อมเสีย สุขภาพกายและจิตดี ชีวิตครอบครัวราบรื่น

คุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารดังกล่าวข้างต้น เป็นการชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารจะต้องปรับตัว ให้เข้ากับสถานการณ์ทุกอย่างได้ โดยยึดสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมเป็นหลักในการกระทำ เพราะคุณลักษณะของผู้บริหารจะยึดตายตัวไม่ได้ ลักษณะที่ควรจะเป็นของผู้บริหารในที่หนึ่ง อาจจะไปใช้กับอีกที่หนึ่งไม่ประสบความสำเร็จ ฉะนั้น ผู้บริหารที่ดีจะต้องปรับตัวให้คล้อยตาม เหตุการณ์ โดยไม่ขัดต่อหลักการและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเป็นสำคัญ

จากความหมายของคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ดังกล่าว สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่ฟังประสงค์ หมายถึง พฤติกรรม ความรู้ ความสามารถ และการแสดงออก ซึ่งเป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งสามารถสังเกตได้และมีส่วนทำให้การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ประสบผลสำเร็จ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Personality มาจากรากศัพท์ภาษากรีก คือ Persona (Per + Sonar) ซึ่งหมายถึง Mask แปลว่า หน้ากากที่ตัวละครใช้สวมใส่ในการเล่นเป็นบทบาทแตกต่างกันไปตามได้รับ

คำว่า บุคลิกภาพ (personality) ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่บ่งบอกความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

Hilgard (1962, p. 447) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะส่วนรวมของบุคคลและการแสดงออกของพฤติกรรม ซึ่งชี้ให้เห็นความเป็นปัจเจกบุคคลในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงลักษณะที่ส่งผลต่อการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ ความรู้สึกนับถือตนเอง ความสามารถ แรงจูงใจ ปฏิกริยาในการเกิดอารมณ์ และลักษณะนิสัยที่สะสมจากประสบการณ์ชีวิต

Zimbardo and Ruch (1980, p. 292) อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของลักษณะเชิงจิตวิทยาของบุคคลแต่ละคน มีผลต่อการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมหลากหลายของบุคคลนั้น ทั้งส่วนที่เป็นลักษณะภายนอก ที่สังเกตได้ง่ายและพฤติกรรมภายในที่สังเกตได้ยาก ลักษณะที่หลากหลายดังกล่าว ส่งผลให้บุคคลแสดงออกต่างกันในแต่ละสถานการณ์และช่วงเวลา

Bootzin, Bower and Crocker (1991, p. 502) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัย และรูปแบบของความคิด ความรู้สึก และการประพฤติปฏิบัติของบุคคลแต่ละคน

อัลชลี แจ่มเจริญ (2530, หน้า 163) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของบุคคลทั้งหมดที่แสดงออกมาปรากฏให้คนอื่นได้รู้ได้เห็น ซึ่งแตกต่างกันเพราะภาวะสิ่งแวดล้อมที่สร้างตัวบุคคลนั้นแตกต่างกันประการหนึ่ง และพันธุกรรมที่แต่ละบุคคลได้มาก็แตกต่างกันไปอีกประการหนึ่ง

กวี วงศ์พุด (2542, หน้า 39) ได้ให้ความหมายบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของบุคคลที่เป็นลักษณะเฉพาะของคน ๆ นั้น เช่น รูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย คำพูด ความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ ค่านิยม ความเชื่อถือ และความรู้อันต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการปรับตัวของบุคคล

นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์ (2539, หน้า 35-37) ได้ให้ความหมายบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง สภาวะทุกอย่างที่ประกอบกันขึ้นเป็นตัวบุคคล โดยหมายรวมถึงคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะทางจิตใจ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ

บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลจะเห็นได้ชัดเจนจากลักษณะนิสัยในการคิดและการแสดงออก รวมทั้งทัศนคติและความสนใจต่าง ๆ กิริยาท่าทาง ตลอดจนปรัชญาชีวิตที่บุคคลนั้นยึดถือ

บุคลิกภาพครอบคลุมสภาวะทุกอย่าง ซึ่งประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคล นับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะ ความสนใจ ความผิหว้าง ความรู้สึก ลักษณะท่าทางนิสัย ความสามารถทางปัญญา ตลอดจนความสำเร็จที่บุคคลนั้นได้รับ รวมทั้งการปรับตัวของแต่ละบุคคลในการเผชิญปัญหาหรือความคับข้องที่เกิดขึ้นในทุกสถานการณ์ของชีวิต ซึ่งก็นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

ประไพพรรณ เวชรักษ์ (2541, หน้า 9) อธิบายเรื่อง บุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะทั้งภายนอกและภายในที่รวมอยู่ในตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งและเป็นผลให้บุคคลนั้น มีความแตกต่างไปจากบุคคลอื่น บุคลิกภาพแบ่งออกเป็น 2 สภาวะด้วยกัน คือ

1. บุคลิกภาพภายนอก หมายถึง บุคลิกภาพที่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัส เช่น ตา หู เป็นต้น บุคลิกภาพภายนอกนี้สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ โดยการฝึกเขียนแบบ และสามารถวัดผลได้ทันที บุคลิกภาพภายนอกที่สำคัญที่สุด คือ บุคลิกภาพทางวาจา

2. บุคลิกภาพภายใน หมายถึง บุคลิกภาพที่ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน เป็นส่วนที่สัมผัสได้ค่อนข้างยาก และต้องใช้เวลาในการพัฒนาบุคลิกภาพภายใน

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546, หน้า 122-125) ให้ความหมายไว้ว่าบุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ลักษณะภาพของบุคคลตามที่ปรากฏแก่สายตาของผู้อื่นหรือภาพที่แสดงในชีวิตสังคม ในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านกายภาพ อันได้แก่ รูปร่าง ขนาดความสูง สุขภาพ น้ำหนัก การแต่งกาย หน้าตา ทรงผม ทรวดทรง อิริยาบถต่าง ๆ เช่น การนั่ง เดิน กิน เป็นต้น การมีรูปร่างหน้าตาดีสวยงาม จะทำให้เป็นที่น่าสนใจ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และถ้ามีสุขภาพดีประกอบด้วย จะทำให้ผู้ที่มีความคล่องแคล่วว่องไวในการทำงาน มีบุคลิกภาพดี สร้างความประทับใจให้แก่ผู้พบเห็นได้

2. ด้านสมอง ผู้ที่มีสมองดีจะเป็นส่วนช่วยเสริมแต่งบุคลิกภาพให้ดีขึ้น เนื่องจากเป็นผู้มีสติปัญญาดี มีความคิดดี มีความเฉลียวฉลาด มีเขวามัน ใช้ไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ด้วยความรอบคอบ

3. ด้านความสามารถ อันได้แก่ ความรู้ทางด้านวิชาชีพ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์ในการทำงาน และความถนัดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลผู้นั้น เป็นคนที่น่าสนใจ

4. ด้านความประพฤติ ผู้ที่มีความประพฤติอยู่ในศีลธรรม มีความสุภาพอ่อนโยน ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมและกฎหมายบ้านเมือง ย่อมเป็นที่ยกย่องนับถือของสังคม

5. ด้านสังคม ได้แก่ ทักษะคนที่ติดต่อผู้อื่น กิริยาท่าทีในการแสดงออกต่อเพื่อนฝูงว่า เป็นอย่างไร เช่น เป็นคนสงบเสงี่ยม เป็นคนเห็นแก่ตัว เป็นคนเย่อหยิ่ง หลงตน เป็นต้น ซึ่งลักษณะเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพ

6. ด้านอารมณ์ อารมณ์มีบทบาทอย่างยิ่งในการกำหนดบุคลิกภาพของบุคคล เพราะสามารถแสดงออกให้เห็นว่า บุคคลผู้นั้นเป็นคนใจร้อนหรือใจเย็น สะกดกลิ่นโทสะไว้ได้หรือไม่ บุคคลที่มีอารมณ์ดี ใจเย็น มีการแสดงออกที่เหมาะสม จะเป็นผู้ที่น่าคบหา ในขณะที่บุคคลที่มีอารมณ์ร้าย ใจร้อน มีพฤติกรรมก้าวร้าว จะมีบุคลิกภาพไม่เป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้พบเห็น

7. ด้านกำลังใจ ผู้ที่มีกำลังใจเข้มแข็ง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ เอาไว้ได้ด้วยดี และมีสติที่จะควบคุมตนเองไม่ให้ตื่นเต้น เสียขวัญ ท้อถอย อันจะเป็นผลให้ผู้อื่นพลอยเสียกำลังใจไปด้วย กำลังใจจึงเปรียบเสมือนเป็นอาวุธสำคัญในการต่อสู้กับอุปสรรคของชีวิต นับเป็นบุคลิกภาพที่ดีของผู้ที่เป็นผู้นำ

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าว สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวโดยรวม ทั้งลักษณะทางกาย อันได้แก่ รูปร่าง หน้าตา พฤติกรรม กิริยาท่าทาง คำพูด และการแสดงออกของบุคคล และลักษณะทางจิต ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความสนใจ และความสามารถในการปรับตัว ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

คุณลักษณะด้านคุณธรรม

คุณธรรม ตรงกับภาษาอังกฤษ ว่า Morality หรือ Virtue ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525, หน้า 189) ให้ความหมายว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2543 คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี เป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ ซึ่งสามารถแยกออกเป็น 2 ความหมาย คือ 1) ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ 2) การรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ และอาจกล่าวได้ว่า คุณธรรม คือ จริยธรรมแต่ละข้อที่นำมาปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น เป็นคนซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีความรับผิดชอบ

ประกาศรี สี่ห้าไพ (2550, หน้า 7) กล่าวว่า คุณธรรม (Moral) คือ หลักธรรมจริยาที่สร้างความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในทางศีลธรรม มีคุณงามความดีภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความยินดี การกระทำที่ดี ย่อมมีผลดีผลของความดี คือ ความชื่นชมยกย่อง

ในขณะที่กระทำความชั่วย่อมนำความเจ็บปวดมาให้ การเป็นผู้มีคุณธรรม คือ การปฏิบัติอยู่ในกรอบที่ดีงาม ความเข้าใจในเรื่องการกระทำดี มีคุณธรรมเป็นเกณฑ์สากลที่ตรงกัน เช่น การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียน ไม่ลักขโมย ไม่ประพฤติผิดในกาม เป็นต้น สภาพการณ์ของการทำความดี คือ ความเหมาะสม ความควรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถสั่งสอนอบรมให้ปฏิบัติตามมาตรฐานของพฤติกรรมที่ถูกต้อง มีสติสัมปชัญญะ รับผิดชอบชั่วดีตามทำนองคลองธรรม มีจิตใจลักษณะนิสัย หรือความตั้งใจที่ดีงาม

พุทธทาสภิกขุ (2505, หน้า 3) ได้ให้ธรรมอธิบายคำว่า คุณธรรม ไว้ว่า คุณ หมายถึง คำที่มีอยู่ในแต่ละสิ่ง ซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความยึดถือ เป็นไปได้ทั้งทางดีและทางร้าย คือ ไม่ว่าจะทำให้จิตใจยินดีหรือยินร้าย ก็เรียกว่า คุณ ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของมัน ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมาย 4 อย่าง คือ 1) ธรรมะ คือ ธรรมชาติ 2) ธรรมะ คือ กฎของธรรมชาติที่เรามีหน้าที่ต้องเรียนรู้ 3) ธรรมะ คือ หน้าที่ตามกฎของธรรมชาติ เรามีหน้าที่ต้องปฏิบัติ 4) ธรรมะ คือ ผลจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น เรามีหน้าที่จะต้องมี หรือใช้มันอย่างถูกต้อง

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ยุตโต) (2540, หน้า 14) ได้กล่าวว่า คุณธรรมเป็นภาพของจิตใจ กล่าวคือ คุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงาม ให้เป็นจิตใจที่สูง ประณีต และประเสริฐ เช่น

เมตตา คือ ความรักปรารถนาดี เป็นมิตร อยากให้ผู้อื่นมีความสุข

กรุณา คือ ความสงสารอยากช่วยเหลือผู้อื่นมีความสุข

มุทิตา คือ ความพลอยยินดีพร้อมที่จะส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่ประสบความสำเร็จให้มีความสุข หรือก้าวหน้าในการทำสิ่งที่ดีงาม

อุเบกขา คือ การวางตัววางใจเป็นกลาง เพื่อรักษาธรรม เมื่อผู้อื่นควรจะต้องรับผิดชอบ ต่อการกระทำของเขาตามเหตุและผล

จาคะ คือ ความมีน้ำใจเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว

วสิน อินทสระ (2541, หน้า 106, 113) กล่าวตามหลักจิตวิทยาว่า คุณธรรม คือ อุปนิสัยอันดีงาม ซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยอันนี้ได้มาจากความพยายามและความประพฤติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน คุณธรรมสัมพันธ์กับหน้าที่อย่างมาก เพราะการทำหน้าที่จนเป็นนิสัยจะกลายเป็นอุปนิสัยอันดีงามที่สั่งสมในดวงจิตเป็นบารมี มีลักษณะอย่างเดียวกันนี้ ถ้าเป็นฝ่ายชั่ว เรียกว่า “อาสวะ” คือ กิเลสที่หมักหมมในดวงจิต ย้อมจิตใจให้เศร้าหมองเกราะเกรงด้วยความชั่วนานาประการ กลายเป็นสันดานชั่ว ทำให้แก้ไขยาก สอนยาก กล่าวโดยสรุป คุณธรรม คือ ความกล้าเลิกแห่งอุปนิสัย ซึ่งเป็นผลของการการทำหน้าที่จนกลายเป็นนิสัยนั่นเอง

พระเมธีธรรมากรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต) (2538, หน้า 15-16) กล่าวว่า คุณธรรม คือ คุณสมบัติที่ดีของจิตใจ ถ้าปลูกฝังเรื่องคุณธรรมได้ จะเป็นพื้นฐานจรรยาบรรณ จรรยาบรรณนี้

เป็นเรื่องพฤติกรรมในการที่จะพัฒนาต้องตีความออกไปว่า พฤติกรรมเหล่านี้มีพื้นฐานจากคุณธรรม ข้อใด เช่น เบญจศีลเป็นจริยธรรม เบญจธรรมเป็นคุณธรรม คือ ความเมตตากรุณา ถ้ามีความเมตตา กรุณาจะมีฐานของศีลข้อที่ 1 เป็นต้น

ทีศนา เขมมณี (2546, หน้า 4) คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะหรือสภาวะภายในจิตใจ ของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงาม ซึ่งเป็นภาวธรรมอยู่ในจิตใจ

ลิขิต ธีรเวคิน (2548, หน้า 17) ได้ให้ความหมาย คุณธรรม หมายถึง จิตวิญญาณ ของปัจเจกบุคคล ศาสนาและอุดมการณ์เป็นดวงวิญญาณของปัจเจกบุคคลและสังคมด้วย ปัจเจกบุคคลต้องมีวิญญาณ สังคมต้องมีจิตวิญญาณ คุณธรรมของปัจเจกบุคคลอยู่ที่การกล่อมเกลา เรียนรู้โดยพ่อแม่ สถาบันการศึกษา ศาสนา พรรคการเมือง และองค์กรของรัฐ

วีระ บำรุงรักษ์ (2523) คุณธรรม หมายถึง ความรู้สึนึกคิด (Mental attitude) หรือสภาพจิตใจ ที่เป็นกุศลคุณธรรม เป็นพื้นฐานของการแสดงออกเน้นการกระทำ พฤติกรรม หรือกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น สภาพจิตใจที่เป็นกุศลที่เรียกว่า“คุณธรรม”นี้ เกิดขึ้นได้เพราะจิตรู้จัก ความจริง (Truth) ความดี (Goodness) และความงาม (Beauty)

คุณธรรมตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อกล่าวถึงคุณธรรม โดยทั่วไปจะระบุชื่อคุณธรรมว่าความละเอียดใจ ความเมตตากรุณา ความหวังดี ความซื่อสัตย์สุจริต ความเห็นอกเห็นใจ ความจริงใจ ความยุติธรรม ความเที่ยงตรง ความเสียสละ ความสามัคคี ความอดทน ความอดกลั้น ความขยัน การให้อภัย ความเกรงใจ และอื่น ๆ การฝึกฝนและปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม ไม่จำเป็นต้องพะวงในการเรียกชื่อคุณธรรม เพราะเป็นสิ่งที่ดีที่ทุกคนสามารถยึดถือปฏิบัติได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นของลัทธิใด การฝึกฝนคุณธรรมควรฝึกตามความต้องการและสภาพแวดล้อม ประเทศไทยในสมัยปัจจุบันกำลังมุ่งปลูกฝังคุณธรรมสำหรับประชาชน 4 ประการ เพื่อความร่วมมือ ของชาติบ้านเมืองตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนี้

1. การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ และเป็นธรรม
2. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ความดีนั้น
3. การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยประการใด
4. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

สรุปได้ว่า คุณธรรมเป็นคุณลักษณะของความรู้สึนึกคิดหรือสภาวะจิตใจที่เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและดีงามที่สั่งสมอยู่ในจิตใจของมนุษย์เป็นเวลายาวนาน เป็นตัวกระตุ้น

ให้มีการประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบที่ดีงาม คุณธรรมเป็นสิ่งที่ดีงามทางจิตใจ เป็นคุณค่าของชีวิต ในการบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือเกื้อกูลแก่เพื่อนมนุษย์ ให้เกิดความรักสามัคคี ความอบอุ่นมั่นคง ในชีวิต ดังนั้น คุณธรรมเป็นบ่อเกิดของจริยธรรม

จากความหมายของคุณธรรมดังกล่าว สรุปได้ว่าคุณธรรม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด การกระทำและความประพฤติที่ถูกต้องและดีงาม

คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ

ผู้นำ (Leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งขององค์กร เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผน สั่งการ ดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์กร ปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

คำว่า ผู้นำ แยกตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานจะได้คำศัพท์ 2 คำ คือ คำว่า ผู้ และคำว่า นำ ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้นำ ไว้ว่าเป็นคำที่ใช้แทนคำว่า คน หรือสิ่งที่ถือเสมือนคน เช่น ผู้นำ และเป็นผู้นำคำที่ใช้ประกอบคำกริยา หรือประกอบคำวิเศษณ์ ให้เป็นคำนามขึ้น เช่น คำว่า ผู้ดี

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า นำ ไว้ว่า หมายถึง ไปข้างหน้า

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 ให้ความหมายคำว่า ผู้นำ ไว้ว่า นำ หมายถึง หัวหน้า

กัญญา สาทร (2526) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ 3 ประการ คือ

1. ผู้นำ คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีอำนาจ อิทธิพลเหนือการปฏิบัติตนหรือพฤติกรรม ของผู้อื่น

2. ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอำนาจเหนือในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการ 2 ทาง คือ ผู้นำ มีอิทธิพลเหนือผู้ตาม และในทำนองเดียวกัน บางคราวผู้ตาม ก็มีอิทธิพลเหนือผู้นำ ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ จึงเป็นผลรวมของทัศนคติของสมาชิกในกลุ่ม

3. ผู้นำแตกต่างจากหัวหน้าหรือผู้บริหาร คน 2 คน นี้ อาจเป็นคนเดียวกันก็ได้ แต่ไม่จำเป็นเสมอไป หัวหน้าหรือผู้บริหารหลายคนมีอำนาจหน้าที่ในตำแหน่ง แต่อาจจะเป็นผู้ นำที่แท้จริงไม่ได้ ผู้นำที่แท้จริงอาจเป็นคนอื่น ซึ่งไม่ใช่หัวหน้าหรือผู้บริหาร แต่เขาก็มีอำนาจ มีอิทธิพล และมีความสามารถในการจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการ หรือคำสั่งของเขาได้ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตำแหน่งใด ๆ ทั้งสิ้น

McFarland กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีความสามารถในการใช้อิทธิพลให้คนอื่นทำงาน ในระดับต่าง ๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (McFarland, 1979, pp. 214-215)

ผู้นำ คือ ผู้ที่สามารถในการชักจูงให้คนอื่นทำงานให้สำเร็จตามต้องการ (House, 1978, p. 277)

ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอิทธิพลสูงสุดในกลุ่ม และเป็นผู้ต้องปฏิบัติภาระหน้าที่ของตำแหน่ง ผู้นำที่ได้รับมอบหมาย บุคคลอื่นในกลุ่มที่เหลือก็คือ ผู้ตาม แม้จะเป็นหัวหน้ากลุ่มย่อยหรือผู้ช่วย ในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ก็ตาม (Yukl, 1989, pp. 3-4)

ผู้นำ คือ บุคคลที่มาจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งหรือการยกย่องขึ้นมาจากกลุ่ม เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและช่วยเหลือให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

กวี วงศ์พูน (2535, หน้า 14-15) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำไว้ 5 ประการ

1. ผู้นำ หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือจุดรวมของกิจกรรมภายในกลุ่ม เปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มสูง
2. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้ แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางก็ถือว่าเป็นผู้นำ ทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่ม ออกนอกกลุ่มนอกทางด้วย
3. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือกหรือยกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่ม ซึ่งเป็นไปโดยอาศัยลักษณะทางสังคมมีดีของบุคคลเป็นฐานและสามารถแสดงพฤติกรรมของผู้นำได้
4. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะบางอย่าง คือ สามารถสอดแทรกอิทธิพล บางประการ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด
5. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสามารถนำกลุ่มไปในทางที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วม และเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมความเป็นผู้นำ

บุญทัน ดอกไธสง (2535, หน้า 266) ได้สรุปเกี่ยวกับผู้นำไว้ว่า ผู้นำ (Leader) หมายถึง

1. ผู้มีอิทธิพล มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงาน ให้บรรลุเป้าหมายตามความต้องการ
2. เป็นผู้นำและแนะนำ เพราะผู้นำต้องคอยช่วยเหลือกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดตาม ความสามารถ
3. ผู้นำไม่เพียงแต่ยืนอยู่เบื้องหลังที่คอยแต่วางแผนและผลักดัน แต่ผู้นำจะต้องยืนอยู่ ข้างหน้ากลุ่ม และนำกลุ่มปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

จากความหมายของผู้นำดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจ ชักนำ ชี้ทางให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ

คุณลักษณะของผู้นำ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2546) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้นำไว้ 6 ประการ

1. ผู้นำต้องมีความสามารถ
2. ผู้นำต้องมีความสำเร็จ
3. ผู้นำต้องมีความรับผิดชอบ
4. ผู้นำต้องเข้าไปมีส่วนร่วม
5. ผู้นำต้องมีฐานะทางสังคม
6. ผู้นำต้องรอบรู้สถานการณ์

พิระพงษ์ บุญศิริ (2542) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้นำไว้ 5 ประการ คือ

1. มีความสามารถ ปัญญาไหวพริบ ตื่นตัวทันต่อเหตุการณ์
2. มีความสำเร็จด้านวิชาการ หมั่นแสวงหาความรู้
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
5. สถานการณ์ภาวะทางจิตใจของบุคคลในระดับต่าง ๆ

ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ (Trait theories of leadership)

ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ มองเห็นความสำคัญของคุณสมบัติของผู้นำ (Trait) เช่น ทักษะ (Skill) บุคลิกภาพ (Personality) รูปร่างหรือลักษณะทางกายภาพ เชื่อว่า บุคคลเป็นผู้นำโดยกำเนิด

คุณลักษณะผู้นำ (Trait of leadership) เป็นเรื่องชี้แนะหนึ่งที่จะทำให้ทราบค่าของผู้นำ แต่คนว่าดีหรือไม่ดีเพียงใด คุณลักษณะผู้นำเป็นคุณลักษณะของผู้นำแต่ละคน ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาให้เกิดมีขึ้นได้ ผู้นำที่ประสบผลสำเร็จ คือ ผู้นำที่หมั่นสำรวจตนเองอยู่เสมอว่า ตนมีจุดเด่นจุดด้อยข้อใด คุณลักษณะผู้นำเป็นสิ่งสำคัญอันหนึ่งที่จะผูกใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความศรัทธาในตัวผู้นำ และเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2538, หน้า 46) กล่าวว่า คุณลักษณะความเป็นผู้นำ ได้แก่

1. การมีความรับผิดชอบ
2. มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ
3. มีความแข็งแรง
4. มีความเพียรพยายาม
5. รู้จักเสี่ยง
6. มีความคิดริเริ่ม

7. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
8. มีความสามารถที่จะจัดการกับความเครียด
9. มีความสามารถที่จะมีอิทธิพล (Influence) ต่อคนอื่น
10. มีความสามารถที่จะประสานพลังทั้งหลายเพื่อการทำงานให้สำเร็จ

Marshall (1995, p. 114) กล่าวว่า คุณลักษณะความเป็นผู้นำควรต้องมี 6 ประการ ได้แก่

1. คุณลักษณะทางกายภาพ โดยจะต้องเป็นผู้ที่แข็งแรง ร่างกายสง่างาม
2. ภูมิหลังทางสังคม อันได้แก่ การมีความรู้ และสภาพทางสังคมที่ดี
3. สถิติปัญญา มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจที่ดีและมีทักษะในการสื่อความหมาย

และการพูด

4. บุคลิกภาพ ต้องเป็นผู้ที่กระตือรือร้น ตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจริยธรรม และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ผู้นำควรมีความปรารถนาที่จะทำให้ดีที่สุด มีความรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งทำงาน

6. ลักษณะทางสังคม ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่ปรารถนาจะร่วมมือกับคนอื่น มีเกียรติ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่น ๆ เข้าสังคมได้เก่ง มีความเฉลียวฉลาดในการเข้าสังคม

ทฤษฎีภาวะผู้นำ (Trait theory of leadership)

ทฤษฎีภาวะผู้นำ Trait theory of leadership แบ่งคุณลักษณะ (Trait) เป็น 3 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพ (Personality trait) ได้แก่ ลักษณะเด่นในเรื่องการก้าวร้าวหรือความนุ่มนวล จิตใจ ทัศนคติ ความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นอิสระ การควบคุม และความสมดุลของอารมณ์ สถิติปัญญา ความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ความสามารถ (Abilities) ความมีจริยธรรม สถิติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการพูด การตัดสินใจ

3. ทักษะทางสังคม (Social skills) ความสามารถในการบริหารงาน ความสามารถในการรวบรวมสมาชิกในการทำกิจกรรม ทักษะทางสังคม ความมีเกียรติ และการเป็นบุคคลที่กว้างขวาง เป็นที่ยอมรับ การใช้วิธีการทางการพูดหรือเทคนิคที่ให้คนยอมรับ/ คล้อยตาม การมีส่วนร่วม

Krech, Crutchfield and Ballachey (1962) ได้แสดงถึงบทบาทหน้าที่ของผู้นำไว้

14 ลักษณะ คือ

1. ผู้นำในแบบบริหาร ต้องทำหน้าที่ในการประสานงานระหว่างกลุ่ม คำนึงนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์รับผิชอบ และกำหนดนโยบาย

2. ผู้นำในฐานะผู้วางแผน ต้องจัดทำแผนปฏิบัติงานคัดเลือกบุคลากร ซึ่งจะต้องอาศัย แหล่งข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน จึงจะประสบผลสำเร็จ

3. ผู้นำในฐานะผู้กำหนดนโยบาย ได้แก่ ผู้นำที่กำหนดเป้าหมายของงานไว้เป็นหลัก โดยรับความคิดเห็นเสนอแนะร่วมงานมาวิเคราะห์แผนนโยบาย

4. ผู้นำในฐานะผู้เชี่ยวชาญ เป็นลักษณะผู้นำที่ต้องเป็นที่พึ่ง เพื่อการช่วยชี้แนะแก้ปัญหา อาจจะมีที่ปรึกษาช่วยในหลาย ๆ ฝ่ายตามความจำเป็นผู้นำ

5. ผู้นำตัวแทน เป็นผู้นำในลักษณะประสานงานภายนอกในนามของกลุ่มทำหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ประจำกลุ่มไปด้วย จำเป็นต้องมีสุขภาพที่เหมาะสมและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ทฤษฎีคุณลักษณะเด่นของผู้นำ (Trait theory)

Stogdill (1974) ได้ทำการวิจัยคุณลักษณะเด่นของผู้นำ ระหว่างปี ค.ศ. 1904-1948 จำนวน 124 เรื่อง โดยเน้นการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำกับผู้ที่ไม่เป็นผู้นำ พบว่า คุณลักษณะที่ สอดคล้องกับความเป็นผู้นำในฐานะผู้ใช้ความสามารถของตนให้ผู้อื่นปฏิบัติภารกิจได้บรรลุ เป้าหมายนั้น ตรงตามสมมติฐาน ได้แก่ ความเฉลียวฉลาด ความรู้สึกไวในการรับรู้ต่อความต้องการ ของผู้อื่น ความเข้าใจในงาน ความคิดริเริ่ม ความอดทนต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ มีความมั่นใจในตนเอง ต้องการแสวงหางาน รับผิดชอบ และต้องการอยู่ในฐานะที่มีอำนาจและการควบคุม

อย่างไรก็ตาม ความจำเป็นต้องใช้คุณลักษณะแต่ละชนิดมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ ผลวิจัยเหล่านี้ไม่สามารถระบุคุณลักษณะที่จำเป็นหรือให้ความแน่นอนว่าองค์ประกอบใด จะทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จ

ในปี ค.ศ. 1974 Stogdill ได้ทำการสังเคราะห์ผลงานวิจัยคุณลักษณะผู้นำ ระหว่างปี ค.ศ. 1949-1970 จำนวน 163 กรณี พบว่า มีคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความมีประสิทธิภาพของผู้นำ และมีทักษะใหม่ ๆ บางประการที่เพิ่มขึ้น ดังต่อไปนี้

คุณลักษณะและทักษะที่แยกผู้นำจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ

คุณลักษณะ (Traits)

1. ความสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์
2. รับรู้ไวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม
3. มีความทะเยอทะยานมุ่งความสำเร็จ
4. มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา
5. ให้ความร่วมมือ
6. ตัดสินใจดี
7. สามารถพึ่งพาอาศัย

8. ต้องการมีอำนาจเหนือและมีแรงจูงใจด้านอำนาจ
9. มีพลังหรือมีระดับความกระตือรือร้นสูง
10. มีความมุมานะ พยายามอย่างต่อเนื่อง
11. มีความมั่นใจในตนเอง
12. สามารถทนต่อภาวะความเครียด
13. เต็มใจแสวงหางานรับผิดชอบ

ทักษะ (Skills)

1. เฉลียวฉลาด มีสติปัญญา
2. มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. มีความนุ่มนวลและมีอหิชาศัยดี
5. มีความคล่องแคล่วด้านการพูด
6. มีความรอบรู้เกี่ยวกับงาน
7. มีความสามารถจัดองค์การ หรือความสามารถด้านบริหาร
8. มีความสามารถในการชักชวน
9. มีทักษะทางสังคม

(สุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์, 2548, หน้า 103-104)

Bird (1940 อ้างถึงใน ทองหล่อ เดชไทย, 2544, หน้า 11) ในราวปี ค.ศ. 1940 ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำและผู้ตาม จากผลการศึกษาโครงการวิจัย 20 เรื่อง สามารถรวบรวมสรุปคุณลักษณะผู้นำทั้งหมดได้ 79 ลักษณะ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่คงที่ คือ จาก 79 ลักษณะ มี 51 ลักษณะที่แตกต่างกันเพียง 1 เท่านั้น และมี 4 ลักษณะร่วม ได้แก่ ความฉลาด (Intelligence) ความคิดสร้างสรรค์ (Initiative) ความร่าเริง (Sense of Humor) และชอบแสดงออก (Extroversion) ซึ่งเบิร์ดเรียกว่า เป็นคุณลักษณะทั่วไปของภาวะผู้นำ ต่อมาในปี ค.ศ. 1959 อาร์ มานน์ (R. Mann) ได้ทบทวนผลงานวิจัย 125 เรื่อง เกี่ยวกับผู้นำ ได้ข้อสรุปว่า ความฉลาดและการปรับตัวมีความสัมพันธ์กับผู้นำอย่างมีนัยสำคัญ ผลงานของเบิร์ดนี้ ถือเป็นผลงานต้นแบบเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

Kotter (1997) ได้ทำการวิจัยในทางลึกด้านคุณลักษณะเด่นของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และได้สรุปคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้ คือ

1. ลักษณะด้านแรงจูงใจ
  - 1.1 ชอบอำนาจ
  - 1.2 ชอบความสำเร็จ

- 1.3 มีความทะเยอทะยาน
2. ลักษณะทางด้านอารมณ์
  - 2.1 มีความมั่นคงทางอารมณ์
  - 2.2 มองโลกในแง่ดี
3. ลักษณะด้านความคิด
  - 3.1 ฉลาดกว่าบุคคลทั่วไป
  - 3.2 มีความสามารถในการวิเคราะห์
  - 3.3 มีความสามารถในการหยั่งรู้
4. ลักษณะด้านปฏิสัมพันธ์
  - 4.1 มีรูปลักษณะดีและดึงดูดใจผู้พบเห็น
  - 4.2 มองผลประโยชน์ขององค์กรในมุมกว้าง
5. ลักษณะด้านความรู้
  - 5.1 มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ตนปฏิบัติ
  - 5.2 มีความรู้เกี่ยวกับองค์กรของตน
6. ลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์
  - 6.1 สามารถร่วมมือกับบุคลากรส่วนใหญ่ขององค์กร
  - 6.2 สามารถร่วมมือกับบุคคลที่อยู่ในองค์กรประเภทเดียวกัน

ภาวะผู้นำ

สำหรับภาวะผู้นำ มีผู้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม

เพื่อการตั้งเป้าหมายและบรรลุเป้าหมาย (Stogdill, 1974)

นิยามของ Stogdill ประกอบด้วยประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับอิทธิพล (Influence) กลุ่ม (Group) และเป้าหมาย (Goal) ได้แก่

1. เป็นการมองภาวะผู้นำในฐานะกระบวนการอิทธิพล (Process of influence)
2. กระบวนการอิทธิพลดังกล่าวเป็นแนวคิดหลักที่เกิดขึ้นในบริบทของกลุ่ม (Group context)
3. ผู้นำใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่มสมาชิกกลุ่มไปในทิศทางของเป้าหมายที่ต้องการให้กลุ่มบรรลุผล

Bass (1990) ได้สรุปความหมายของภาวะผู้นำตามที่มีผู้ให้ไว้และได้จำแนกความหมายของภาวะผู้นำออกเป็น 12 กลุ่ม

1. ภาวะผู้นำในฐานะที่เน้นกระบวนการของกลุ่ม (Leadership as a focus of group processes)
2. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นบุคลิกภาพและผลของบุคลิกภาพ (Leadership as a personality and its effects)
3. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการกระทำหรือพฤติกรรม (Leadership as an act or behavior)
4. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมาย (Leadership as an instrument of goal achievement)
5. ภาวะผู้นำในฐานะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ (Leadership as an emerging effect of interaction)
6. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นความแตกต่างของบทบาท (Leadership as a differentiated role)
7. ภาวะผู้นำในฐานะที่มุ่งด้านโครงสร้าง (Leadership as the initiation structure)
8. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นศิลปะที่ก่อให้เกิดการยินยอมตาม (Leadership as the act of inducing compliance)
9. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการใช้อิทธิพล (leadership as the exercise influence)
10. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นรูปแบบการจูงใจ (Leadership as a form persuasion)
11. ภาวะผู้นำในฐานะความสัมพันธ์ของอำนาจ (Leadership as a power relationship)
12. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการผสมผสานขององค์ประกอบต่าง ๆ (Leadership as a combination of elements)

คุณวุฒิ คนฉลาด (2540, หน้า 11) ได้แสดงความสำคัญของคำว่า ผู้บริหาร และผู้นำ ขององค์การว่า การที่องค์การหรือหน่วยงานจะอยู่รอดหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับบุคคล 2 ประเภท คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้า ซึ่งเรียกว่า ผู้บริหาร ทำหน้าที่บริหารองค์การ อีกประเภทหนึ่ง คือ ผู้นำ ความแตกต่างของผู้บริหารกับผู้นำ คือ ผู้บริหารเป็นผู้มีตำแหน่งและมีอำนาจตามกฎหมาย ส่วนผู้นำ คือ ผู้ที่มีพลังอำนาจสามารถโน้มน้าวจิตใจคนอื่นให้ทำตามโดยอาศัยคุณความดี

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2546, หน้า 1) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่น โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ทำให้บุคคลอื่นไว้วางใจและให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกหรือสั่งการ บังคับบัญชาประสานงาน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ (Authority) เพื่อให้กิจกรรมงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ

Draft (2003, p. 5) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำ (Leader) และผู้ตาม (Followers) ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Shared purposes)

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมของบุคคลในการกำกับกิจกรรมของกลุ่มไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

Bennis (1984, pp. 15-16) กล่าวว่า ผู้นำมีความสำคัญต่อองค์กรในด้านเป็นผู้รับผิดชอบต่อประสิทธิภาพขององค์กร ความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับความตระหนักรู้ในความสำคัญของคุณภาพขององค์กร เป็นผู้เปลี่ยนแปลงองค์กรให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม และเป็นผู้สนองความต้องการทางการศึกษาของชุมชน

Etzioni (1964, p. 116) ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า เป็นพลังอำนาจที่มีอยู่ในตัว มีอิทธิพลต่อกลไกการบริหารควบคุมไปกับการนำบุคลากรในองค์กร

Katz and Kahn (1978, p. 528) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า เป็นอิทธิพลที่มีต่อกลไกการบริหารควบคุมไปกับการนำบุคลากรในองค์กร หรือการใช้อิทธิพลเพิ่มที่สูงกว่าและมากกว่า กลไกการทำงานปกติที่ใช้กำกับงานประจำขององค์กร

House and Baetz (1979, p. 345) อธิบายว่า ภาวะผู้นำเกิดขึ้นในกลุ่มคนที่มากกว่าสองคนขึ้นไป ภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่มคนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายขององค์กร

กล่าวโดยสรุป ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคลขององค์กร ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการอิทธิพลที่ช่วยให้กลุ่มบุคคลสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

จากความหมายของภาวะผู้นำดังกล่าว สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรม และกระบวนการอิทธิพลที่ทำให้เกิดการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน อันจะนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมาย

คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

คำว่า มนุษยสัมพันธ์ ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Human relations เป็นคำประสมที่เกิดจากคำ 2 คำรวมกัน คือ มนุษย์ (Human) และสัมพันธ์ (Relations)

มนุษย์ (Human) หมายถึง ลักษณะของความเป็นมนุษย์ คือ ผู้มีจิตใจสูง

สัมพันธ์ (Relations) หมายถึง ความผูกพัน เกี่ยวข้อง การติดต่อกัน ความเกี่ยวพันกัน

เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันเป็น มนุษยสัมพันธ์ จึงมีความหมายถึง การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างคนที่อยู่ร่วมกันและมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นความหมายกลาง ๆ แต่ในเชิงวิชาการ

ของศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์ก็ได้มีการให้ความหมายของคำว่ามนุษยสัมพันธ์ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ด้านจิตวิทยา คำว่ามนุษยสัมพันธ์มีความหมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกต่อกันในสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเอง

ด้านสังคมวิทยา มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การที่คนซึ่งอยู่ร่วมกันมีการโต้ตอบ และมีการตอบสนองต่อกันและกัน ซึ่งอาจเป็นทั้งความสัมพันธ์ในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ เช่น ความร่วมมือ การแข่งขัน การต่อต้าน การต่อสู้ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี โดยทั่วไปมนุษยสัมพันธ์มักจะใช้ในความหมายที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ และมักใช้ในความหมายถึงการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

นักจิตวิทยาให้ความหมายไว้ดังนี้

Davis (1957, หน้า 9 อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ะประภา, 2548, หน้า 45) อธิบายว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการจูงใจคนให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีความพอใจเป็นพื้นฐาน

Flippo (1966, p. 15 อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ะประภา, 2548, หน้า 45) ให้ความหมายว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การรวมกลุ่มคนให้ทำงานร่วมกันในลักษณะที่มุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้ หรือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์การที่มุ่งหมายให้เกิดความร่วมมือในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และความเข้าใจระหว่างกันและกัน

Gellerman (1966, หน้า 12 อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ะประภา, 2548, หน้า 45) ให้คำจำกัดความของคำว่า มนุษยสัมพันธ์ว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์การใดองค์การหนึ่ง ถ้าเป็นความสัมพันธ์ที่ดีก็จะก่อให้เกิดความรู้สึกรักใคร่และเข้าใจดีระหว่างกันและกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน แต่ถ้าเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ดี ย่อมจะก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกัน ความไม่พอใจ หรือความขัดแย้งกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความล้มเหลวในการทำงาน

Dubrin (1981, หน้า 4 อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ะประภา, 2548, หน้า 45) อธิบายว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ศิลปะและการปฏิบัติในการนำความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์มาใช้ในการติดต่อสัมพันธ์กัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองและของส่วนรวม

อริสโตเติล (Aristotle) นักปราชญ์ชาวกรีก อธิบายว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นเหล่า มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นพวก มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันทำให้พวกเขาารู้สึกปลอดภัย ซึ่งเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ ดังนั้น เราอาจกล่าวได้ว่าการที่มนุษย์มีสัมพันธ์กัน มนุษย์จึงเป็นสัตว์สังคมดังที่นักปราชญ์ได้กล่าวไว้

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างมนุษย์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525, หน้า 402) ในปี พ.ศ. 2538 ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างมนุษย์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

มนุษยสัมพันธ์ (Human relationships) เป็นการอยู่ร่วมกันของมนุษย์เป็นหมู่เป็นคณะ หรือกลุ่ม โดยมีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคลระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ทราบความต้องการของแต่ละบุคคลหรือกลุ่ม รวมไปถึงวิธีการจูงใจและประสานความต้องการของบุคคลและกลุ่มให้ผสมผสานกลมกลืนกันตามระบบที่สังคมต้องการ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2538 (2538, หน้า 628)

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การแสวงหาเพื่อทำความเข้าใจ โดยการใช้ลักษณะรูปแบบการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล เป็นผลก่อให้เกิดความเชื่อมโยงเพื่อให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การของแต่ละบุคคลที่ได้กำหนดไว้ อำนวย แสงสว่าง (2544, หน้า 99)

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการจูงใจของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลโดยมีความพอใจในทางเศรษฐกิจและสังคม มนุษย์สัมพันธ์จึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อใช้ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล การยอมรับนับถือ การให้ความร่วมมือ และการให้ความจงรักภักดีในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลต่อบุคคล ตลอดจนองค์กรต่อองค์กร (David, 1977)

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง สภาพความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตร่วมกันอย่างราบรื่นหรือทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และทุกฝ่ายต่างก็มีความพึงพอใจทุกด้าน (นิพนธ์ คันธเสวี, 2525, หน้า 4 อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ะประกา, 2548, หน้า 45)

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อเกี่ยวข้องกับระหว่างมนุษย์ อันจะเป็นสะพานทอดไปสู่การสร้างมิตร ชนะมิตร และจูงใจคน รวมทั้งการสร้างหรือพัฒนาตนเองให้เป็นที่รู้จักรักใคร่ชอบพอกันคนทั่วไปอย่างกว้างขวาง ได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย เป็นการสร้างตนให้เป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งแสดงให้เห็นลักษณะสำคัญของการเป็นผู้นำในอนาคตอีกด้วย (วิจิตร อาวะกุล, 2528, หน้า 24 อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ะประกา, 2548, หน้า 45)

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อเกี่ยวข้องกับระหว่างบุคคลในสังคม ทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวและที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความรักใคร่ ศรัทธาช่วยเหลือและร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อให้ตนเองมีความสุขผู้อื่นมีความสุข และสังคมมีประสิทธิภาพ (ม.ร.ว.สมพร สุทัศนีย์, 2535, หน้า 17 อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ะประกา, 2548, หน้า 46)

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เพื่อต้องการให้ได้มาซึ่งความร่วมมือช่วยเหลือกัน ความรักใคร่ นับถือ และความจงรักภักดี

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การรู้จักใช้วิธีการที่จะครองใจคน โดยมีความประสงค์ให้บุคคลเหล่านั้นนับถือ จงรักภักดี และให้ความร่วมมือร่วมใจทำงานด้วยความเต็มใจ

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ที่เป็นอยู่ให้เกิดความพึงพอใจในงานและความสามารถทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรได้

มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการของศาสตร์ที่ใช้ศิลปะสร้างความพอใจ รักใคร่ ศรัทธา เคารพนับถือ โดยแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมทั้งทางกาย วาจา และใจ เพื่อโน้มนำให้มีความรู้สึก ใกล้ชิด เป็นกันเอง จูงใจให้ร่วมมือร่วมใจในอันที่จะบรรลุสิ่งซึ่งพึงประสงค์อย่างราบรื่น และอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข

มนุษยสัมพันธ์ เป็นเทคนิคการกระตุ้นให้คนและกลุ่มคนมาเกี่ยวข้องกัน ทั้งในเรื่องงาน เรื่องส่วนตัว จนสามารถทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจ เพื่อที่จะทำกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการทำงานเพื่อส่วนรวมนี้ จะเป็นกระบวนการกลุ่มที่ทำงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ เพิ่มความสามารถ

จากความหมายของมนุษยสัมพันธ์ดังกล่าว สรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง กลวิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนมนุษย์ให้มาทำกิจกรรมร่วมกันแบบเต็มใจ และบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ก็จะเป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย มีจิตสาธารณะที่เป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น ใครเห็นใครก็อยากอยู่ใกล้ มนุษยสัมพันธ์จึงเกี่ยวข้องกับความต้องการของบุคคล แรงจูงใจ หรือสาเหตุภายในของบุคคลที่จะเข้ามาทำกิจกรรมใด ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งการสามารถเอาชนะจิตใจผู้อื่นให้คล้อยตามจนสามารถทำงานนั้น ๆ ได้สำเร็จ

คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ

ความรู้ (Knowledge) คือ ความเข้าใจในเรื่องบางเรื่องหรือสิ่งบางสิ่ง ซึ่งอาจจะรวมไปถึงความสามารถในการนำสิ่งนั้นไปใช้เพื่อเป้าหมายบางประการ ความสามารถในการรู้อย่างนี้ เป็นสิ่งสนใจหลักของวิชาปรัชญา (ที่หลายครั้งก็เป็นเรื่องที่มีการโต้เถียงอย่างมาก) และมีสาขาที่ศึกษาด้านนี้โดยเฉพาะ เรียกว่า ญาณวิทยา (Epistemology) ความรู้ในทางปฏิบัติมักเป็นสิ่งที่ทราบกันในกลุ่มคน และในความหมายนี้เองที่ความรู้นั้นถูกปรับเปลี่ยนและจัดการในหลาย ๆ แบบ

ความรู้ในทัศนะของ Hospers (1981 อ้างถึงใน มาโนช เวชพันธ์, 2532, หน้า 15-16) เป็นพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ ซึ่งอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือได้ฟัง ความรู้นี้ เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยประกอบไปด้วยคำจำกัดความหรือความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหา และมาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งอาจ

กล่าวได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการทำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อน หรือใช้ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้ การจำได้จึงถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในทางจิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถทางสมองมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนความเข้าใจ (Comprehension) นั้น ฮอสเปอร์ ชี้ให้เห็นว่า เป็นขั้นตอนต่อมา จากความรู้โดยเป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้ความสามารถของสมองและทักษะในขั้นที่สูงขึ้น จนถึงระดับของการสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ โดยมักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ แล้ว อาจจะโดยการฟัง การเห็น การได้ยินหรือเขียน แล้วแสดงออกมาในรูปของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารที่ได้ยินมาโดยคำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมเอาไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อสรุป หรือการคาดคะเนก็ได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ว่า ความรู้ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติของคณาจารย์ในแต่ละสาขา

Davenport and Prusak (1998, อ้างถึงใน พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547, หน้า 20) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง ส่วนผสมของกรอบประสบการณ์ คุณค่า สารสนเทศ ที่เป็นสภาพแวดล้อมและกรอบการทำงานสำหรับการประเมินและรวมกันของประสบการณ์ และสารสนเทศใหม่

Yamazaki (1999 อ้างถึงใน สำนักงาน ก.พ.ร.และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548, หน้า 8) ให้ความหมายของความรู้เป็นสารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่น จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่จำกัดช่วงเวลา

วิจารณ์ พานิช (2548, หน้า 5-6) ได้กล่าวว่า ความรู้นั้นมีหลายนัยและหลายมิติ คือ

1. ความรู้ คือ สิ่งที่น่าไปใช้จะไม่หมดหรือสึกหรอ แต่จะยิ่งงอกเงยหรืองอกงามขึ้น
2. ความรู้ คือ สารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ
3. ความรู้เกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องการใช้ความรู้นั้น
4. ความรู้เป็นสิ่งที่ขึ้นกับบริบทและกระตุ้นให้เกิดขึ้น โดยความต้องการ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2538 อ้างถึงใน อักษร สวัสดิ์, 2542, หน้า 26) ได้ให้คำอธิบายว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้าง และวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะ ด้านการแปลซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูด ของตนเองและการให้ความหมายที่แสดงออกมาในรูปของความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึง ความสามารถในการคาดคะเน หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น

Bloom (1965 อ้างถึงใน อักษร สวัสดิ์, 2542, หน้า 26-28) ได้ให้ความหมายของความรู้ ว่าหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการ และกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบ กระสวนของโครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยา ของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้น ในปี ค.ศ. 1965 บลูมและคณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ของคนว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำ ไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยบลูมและคณะ ได้แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับไว้ ดังนี้

1. ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำ ในสิ่งที่ยุกยักซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน
2. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญา ในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญ กับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
3. การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสาน กับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น
4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจและการนำไป ปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้ หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการ และเนื้อหาสาระ เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (Criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (Characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกัน เพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

ความรู้ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้าง ผลิต ความคิด ความเชื่อ ความจริง ความหมาย โดยใช้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตรรกะ แสดงผ่านภาษา เครื่องหมาย และสื่อต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เป็นไปตามผู้สร้าง ผู้ผลิตจะให้ความหมาย

จากความหมายของความรู้ดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรู้เป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการเรียนรู้อ การศึกษาค้นคว้า และประสบการณ์จากการได้ยิน การมองเห็น และการจดจำ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ประกอบไปด้วย ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น มาผสมผสานจนเกิดเป็นความเข้าใจ และพร้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจหรือใช้ในการทำงาน

ความหมายของความรู้ความสามารถ

กวี วงศ์พูน (2539) ได้อธิบายว่า ความรู้ ความสามารถ คือ สติปัญญา เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนร่วม อันมาจากสมองที่มีในตัวบุคคลอยู่แล้ว โดยความรู้ความสามารถ สืบเนื่องจาก

1. เซาว์ปัญญา คนทุกคนมีสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดแตกต่างกันไป เนื่องจาก พันธุกรรม สภาพแวดล้อม การแข่งขัน และการพัฒนาฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ใฝ่รู้ เป็นต้น
2. ความแม่นยำต่อการตัดสินใจ ในการดำเนินชีวิตของแต่ละคนต้องใช้ในการตัดสินใจ อยู่ตลอดเวลา แต่การตัดสินใจดีหรือไม่อยู่ที่ประสบการณ์ที่ผ่านมา และความพร้อมของข้อมูล
3. ระดับความรู้ ทุกคนมีความสามารถในการศึกษาเล่าเรียนได้ไม่เท่ากัน เพราะสมองของแต่ละคนไม่สามารถรับได้อย่างเต็มที่ ถึงแม้ว่าจะมีความจุที่เท่ากัน แต่ในส่วนการรับรู้การถ่ายทอด จะแตกต่างกันไป
4. ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา การสื่อสารของมนุษย์เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน สิ่งที่ใช้สื่อสาร คือ ภาษาพูดและภาษาเขียน จะต้องเลือกใช้

ให้เหมาะสม โดยเฉพาะภาษาพูด ถือเป็นหน้าตาแรกที่บอกว่าผู้นั้นมีความคิดอย่างไร ปัจจุบันผู้ที่ผู้นำต้องสามารถใช้ภาษาพูดในส่วนของภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ดี

ชาญชัย คงรอด (2543, หน้า 23) ได้อธิบายว่า ความรู้ความสามารถของผู้บริหารที่ควรมี คือ พฤติกรรมที่ได้แสดงออกมา โดยสามารถนำเอาหลักการของความรู้ความสามารถในแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมแก่งานนั้น จนเป็นที่ยอมรับถึงความสำเร็จ ประกอบด้วย กิจกรรมที่สอดคล้องกับความรู้ใหม่ ๆ ต่อการปฏิบัติงานขององค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2529 อ้างถึงใน สุภวรรณ วรรณสุนทร, 2547, หน้า 22) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารคือ ความรู้ความสามารถที่ผู้บริหารมีนั้น ต้องนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม รู้ทันเหตุการณ์และสามารถปรับเข้ากับสังคมได้ดี ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม และสำคัญต้องรู้วัตถุประสงค์ขององค์กร

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 อ้างถึงใน สุภวรรณ วรรณสุนทร, 2547, หน้า 22) กล่าวว่า ผู้บริหารที่ดีนั้น ควรมีความรู้ความสามารถดังนี้

1. รู้ขอบเขตในงานที่ตนรับผิดชอบ คือ ทราบนโยบายขององค์กรและประเทศ สามารถแปลงมาเป็นแผนงานได้ พร้อมทั้งรู้ว่าตนอยู่ในความรับผิดชอบของงานอย่างไร
2. รู้ขั้นตอนการบริหารงานและการปกครองสายบังคับบัญชา คือ รู้ลำดับก่อนหลัง ของการบริหารงาน และมีความสามารถในการสั่งการ พร้อมให้คุณและโทษที่มีเหตุผล

จากความหมายของความรู้ความสามารถ สรุปได้ว่า ความรู้ความสามารถ หมายถึง สติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ความสามารถที่มีในตัวบุคคล ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน

ความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน มีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไว้หลายท่าน ดังนี้

กิติพันธ์ รุจิรกุล (2529) กล่าวว่า การปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ นอกจากจะมีการแบ่งระดับการปฏิบัติงานแล้ว ยังต้องมีการแบ่งสันปันส่วนงานที่จะต้องปฏิบัติ ออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ ซึ่งมีหัวหน้าหน่วยหรือผู้นำหน่วยเป็นผู้รับผิดชอบงานตามลักษณะหน้าที่ ของตนที่แตกต่างกัน ในการปฏิบัติงานที่ต่างชนิด ต่างหน้าที่ ก็เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร หรือหน่วยงานนั้น ซึ่งจะทำให้ผู้นำ มีความสนใจ มีทักษะ มีความรู้ มีทัศนคติ และมีบทบาทหน้าที่ ของแต่ละคนแตกต่างกันไป

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529) กล่าวว่า การปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์ คือ การศึกษาหาความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ เทคนิควิธีทำงานต่าง ๆ ศิลป์ คือ

การที่จะนำเอาความรู้ หลักการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับคน สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนขอบเขตจำกัดของทรัพยากรให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ของตำแหน่งงานต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในหน่วยงาน

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานหมายถึง ภารกิจหน้าที่ที่ถูกกำหนดขึ้นมาควบคู่กับตำแหน่งทาง สังคมในสถาบัน ซึ่งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำรงตำแหน่งใดก็ตามต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม ภารกิจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้เฉพาะตำแหน่งนั้น ๆ และบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นั้น ๆ ต้องนำความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์หรือมโนทัศน์ของตนเองที่มีอยู่มา ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างมีศาสตร์และศิลป์ ในบทบาทหน้าที่ดังกล่าว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

องค์กรใดจะบรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยก็คือ คนหรือบุคลากร ในองค์กร ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด และเป็นที่ยอมรับกันว่า มนุษย์หรือคนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และสำคัญที่สุดตามหลักการบริหาร การสร้างเสริมความต้องการในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร เพื่อให้มีความรู้สึกที่ดีในการปฏิบัติงานและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงานและขององค์กร อย่างต่อเนื่องสมบูรณ์ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารที่ต้องคำนึงถึง เพราะด้านความต้องการ ในการปฏิบัติงาน ย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพของงานดียิ่งขึ้น ซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กับความต้องการหรือสิ่งจูงใจผู้ปฏิบัติงาน โดยมุ่งอธิบายถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งที่ทำให้ บุคลากรเกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน ทွ่มเทความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ ในงานอย่างแท้จริงไปสู่ความรักความผูกพัน และความซื่อสัตย์ในองค์กรดังนี้

วัชร ฐวธรรม (2526) ได้กล่าวถึง การเล่นเกมเป็นกลุ่มสมาชิกทำงานร่วมกันในกลุ่มเล็ก ๆ ในการพิจารณาสถานการณ์และผลที่ได้รับ องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) มีความสนใจในงานที่กระทำ 2) มีทักษะและความสามารถ ที่จำเป็นสำหรับงานนั้น 3) รู้สึกผูกพันกับสิ่งที่กระทำอยู่ 4) ได้รับความรู้สึกพอใจจากงานที่กระทำ 5) มีความเข้าใจเพียงพอว่าตนต้องทำอะไรและอย่างไร 6) มีเวลาพอที่จะทำงานนั้นให้เสร็จ 7) วางแผนอย่างพอเพียงว่าอะไรจำเป็นต้องทำ 8) จัดเวลาอย่างเหมาะสมและพอใจ 9) สามารถมองเห็น กระบวนการในการทำงาน

Adams (1963) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการเสมอ โดยมียากแห่งมาจากทฤษฎีความไม่สอดคล้อง ของประชาชน (Cognitive dissonance theory) และทฤษฎีแลกเปลี่ยน (Exchange theory) ทฤษฎีเสมอภาคนั้น กล่าวว่า คือ การทุ่มเทในการปฏิบัติงานและความพึงพอใจ เป็นเรื่องของ ความเสมอภาคหรือความไม่เสมอภาค ซึ่งบุคคลรับรู้ในสถานการณ์ของการทำงานหนึ่ง ๆ

ความเสมอภาคจะมีอยู่ที่ต่อเมื่อบุคคลรับรู้สัดส่วนของผลตอบแทนที่ตนได้จากองค์การกับสิ่งที่เขาทุ่มเทให้กับองค์การ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับสัดส่วนของผลตอบแทนมีผู้อื่นได้จากองค์การกับสิ่งที่มีผู้อื่นทุ่มเทให้องค์การนั้นเท่ากันดังนี้

ผลตอบแทนที่ตนได้จากองค์การ = ผลตอบแทนที่ผู้อื่นได้จากองค์การ สิ่งที่ตนได้ทุ่มเทให้กับองค์การ = สิ่งที่มีผู้อื่นได้ทุ่มเทให้กับองค์การ ถ้าในทางตรงกันข้าม ผลตอบแทนที่ตนได้จากองค์การ > ผลตอบแทนที่ผู้อื่นได้จากองค์การ ผลตอบแทนที่ตนได้จากองค์การ < ผลตอบแทนที่ผู้อื่นได้จากองค์การ

จากผลตอบแทนที่บุคคลรับรู้เสมอภาคนั้น จะเป็นสิ่งที่บุคคลทุ่มเทให้กับองค์การ อันทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ เมื่อบุคคลเกิดความพึงพอใจ บุคคลจะทำงานหนักกว่าเดิม ไปสู่ความมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ดีกว่าเดิม ฉะนั้น ผลตอบแทนเป็นสิ่งจูงใจและความต้องการในการปฏิบัติงานที่ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานของพนักงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นปัจจัยที่ผู้ปฏิบัติงานคิดว่าเหมาะสมกับการได้ทุ่มเทอย่างแท้จริงให้กับองค์การ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของความต้องการในแต่ละบุคคล

คุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว

คุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว สิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมี คือ มีความประพฤติดี ไม่เป็นที่เสื่อมเสีย สุขภาพกายและจิตดี ชีวิตครอบครัวราบรื่น (Stogdill, 1974, pp. 62-63 อ้างถึงใน ขวัญใจ เมฆมหัสจรรย์, 2549, หน้า 9)

จากความหมายดังกล่าว พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กิริยาอาการที่แสดงออกทุกรูปแบบของสิ่งมีชีวิตเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นทั้งภายในและสิ่งเร้าภายนอก เป็นการแสดงออกที่สอดคล้องกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น สามารถสังเกตเห็นได้จากภายนอก โดยรูปแบบของพฤติกรรมต่าง ๆ นั้น เป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม กลไกการเกิดพฤติกรรม

พฤติกรรมของสิ่งมีชีวิตจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นขึ้นกับ

1. มวลเหตุจูงใจ (Motivation) พลังผลักดันให้คนมีพฤติกรรม คนที่มีแรงจูงใจสูง จะใช้ความพยายามในการกระทำไปสู่เป้าหมายโดยไม่ลดละ แต่คนที่มีแรงจูงใจต่ำจะไม่แสดงพฤติกรรม หรือไม่ก็ล้มเลิกการกระทำก่อนบรรลุเป้าหมาย ตัวอย่างของมวลเหตุจูงใจ เช่น ลักษณะนิสัย อันได้แก่ ความชอบ หรือไม่ชอบสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรืออาจเป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มวลเหตุจูงใจอาจเกิดขึ้น เนื่องจากเป็นผลมาจากสิ่งเร้าภายในร่วมด้วย

2. สิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้น (Stimulus) สิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นมี 2 ประเภท คือ

2.1 สิ่งเร้าภายนอก (External stimuli) เป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกร่างกายที่ประสาทสัมผัสทั้งห้า (ตา หู จมูก ลิ้น และ ผิวหนัง) สามารถสัมผัสและรับรู้ได้

2.2 สิ่งเร้าภายใน (Internal stimuli) เป็นความพร้อมภายในร่างกายก่อนที่จะแสดงพฤติกรรม อันเป็นผลมาจากกลไกการทำงานภายในของร่างกาย เช่น ความหิวกระหาย การขับถ่าย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

ความประพฤติดี ในทางโลก หมายถึง การทำคุณงามความดี ทำประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ประกอบการงานที่ไม่ผิดกฎหมาย เป็นผลเมืองดีของประเทศชาติ เป็นต้น ในทางธรรม หมายถึง การตั้งอยู่ในศีลธรรม หมั่นสำรวมกาย วาจา ใจ ให้หมดจดจากกิเลส เป็นต้น บุคคล ผู้ประพฤติดีเหล่านี้ ต้องผ่านการฝึกฝนตนเองแล้วทั้งนั้น จากที่ไม่เคยประพฤติดีมาเลย ก็ค่อยฝึกทีละนิด ๆ ให้ดียิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่จนถึงขั้นสูงสุด คือ พระนิพพาน ไม่ให้ตนตกไปในบ่วงแห่งมารได้ จึงชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติดี

ความประพฤติดี หมายถึง การปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมด้านกาย วาจา และใจ มีสุจริตทั้งสาม คือ มีความประพฤติดีประพฤติชอบ 3 ประการ ได้แก่

1. กายสุจริต คือ มีความสุจริตทางกาย ทำสิ่งที่ถึงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยกาย
2. วาจาสุจริต คือ มีความสุจริตทางวาจา พูดสิ่งที่ถึงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยวาจา
3. มโนสุจริต คือ มีความสุจริตทางใจ คิดสิ่งที่ถึงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยใจ

ความหมายของสุขภาพกายและสุขภาพจิต

สุขภาพกาย หมายถึง สภาวะของร่างกายที่มีความสมบูรณ์ แข็งแรง เจริญเติบโตอย่างปกติ ระบบต่าง ๆ ของร่างกายสามารถทำงานได้เป็นปกติและมีประสิทธิภาพ ร่างกายมีความต้านทานโรคได้ดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และความทุพพลภาพ

สุขภาพจิต หมายถึง สภาวะของจิตใจที่มีความสดชื่นแจ่มใส สามารถควบคุมอารมณ์ให้มั่นคงเป็นปกติ สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี สามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และปราศจากความขัดแย้งหรือความสับสนภายในจิตใจ

ความสำคัญของสุขภาพกายและสุขภาพจิต

สุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับทุกชีวิต การที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติก็คือ การทำให้ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ จิตใจมีความสุข ความพอใจ ความสมหวัง ทั้งตนเองและผู้อื่น ผู้ที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีจะปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนหรือการทำงานเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ การที่เราารู้สึกว่า ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเรา

มีความปกติและสมบูรณ์ดี เราก็จะมีความสุข ในทางตรงข้าม ถ้าสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเรา ผิดปกติหรือไม่สมบูรณ์ เราก็จะมีความสุข การรู้จักบำรุงรักษาและส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิตของทุกคน ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า การรู้จักดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพจิตนั้น เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะช่วยให้ชีวิตอยู่ได้ด้วยความสุขสมบูรณ์และมีคุณภาพที่ดี

ลักษณะของผู้มีภาวะสุขภาพกายที่ดี

1. สภาพร่างกายมีความสมบูรณ์แข็งแรง
2. อวัยวะต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกร่างกายสามารถทำงานได้ตามปกติ
3. ร่างกายไม่ทุพพลภาพ
4. ความเจริญทางด้านร่างกายเป็นไปตามปกติ
5. ร่างกายได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ

ลักษณะของผู้มีภาวะสุขภาพจิตที่ดี

1. มีอารมณ์มั่นคง และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี
2. มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่ย่อท้อเหนื่อยหน่ายหรือหมดหวัง

ในชีวิต

3. มีความสดชื่น เบิกบาน แจ่มใส ไม่เครียด ไม่มีความวิตกกังวลใจจนเกินไป มีอารมณ์

ขันบ้างตามสมควร

4. มีความรู้สึกต่อผู้อื่นในแง่ดี มองโลกในแง่ดี
5. รู้จักตนเองดีและมีความเข้าใจผู้อื่นดีเสมอ
6. มีความเป็นตัวของตัวเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีเหตุผล
7. สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี
8. กล้าเผชิญกับปัญหา และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง
9. มีการแสดงออกอย่างเหมาะสม เมื่อมีความสะเทือนใจ
10. สามารถแสดงความยินดีต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ เมื่อประสบความสำเร็จ

หรือความสำเร็จ

แนวทางการเป็นผู้นำ เป็นแนวการศึกษาที่จะทำให้เข้าใจว่า ทำไมบางคนจึงเป็นผู้นำได้ และบางคนเป็นไม่ได้ ดังนี้

แนวคิดผู้นำเชิงคุณลักษณะ (Trait approach)

แนวคิดนี้ได้มุ่งอธิบายบุคลิกลักษณะของผู้นำ โดยเชื่อว่าผู้นำจะมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป นักวิชาการกลุ่มแนวคิดนี้ จึงมุ่งศึกษาคุณสมบัติที่แตกต่างดังกล่าว จากการศึกษาผู้นำที่มีความโดดเด่นหลาย ๆ คน สามารถแบ่งคุณสมบัติที่ค้นพบได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ลักษณะ

ทางกายภาพ เช่น ความสูง รูปร่างภายนอก อายุ เป็นต้น 2) ลักษณะทางความสามารถ เช่น ความเฉลียวฉลาด ความรู้ ความสามารถในการพูดในที่สาธารณะ เป็นต้น 3) ลักษณะบุคลิกภาพ เช่น การควบคุมอารมณ์และการแสดงออกทางอารมณ์ บุคลิกภาพแบบเปิดเผย-เก็บตัว เป็นต้น (Bryman, 1992 อ้างถึงใน Hartog and Koopman, 2001, p. 167) แต่ก็ม้งานวิจัยมากมายที่ขัดแย้งกันและกัน จนไม่สามารถพบข้อสรุปที่ชัดเจน อีกทั้งยังมีการศึกษาที่พบว่าคุณสมบัติของผู้ผู้นำไม่สามารถใช้ได้กับทุกสถานการณ์อีกด้วย (วิภาดา คุปตานนท์, 2544, หน้า 241)

แนวคิดผู้นำเชิงพฤติกรรม (Behavioral approach)

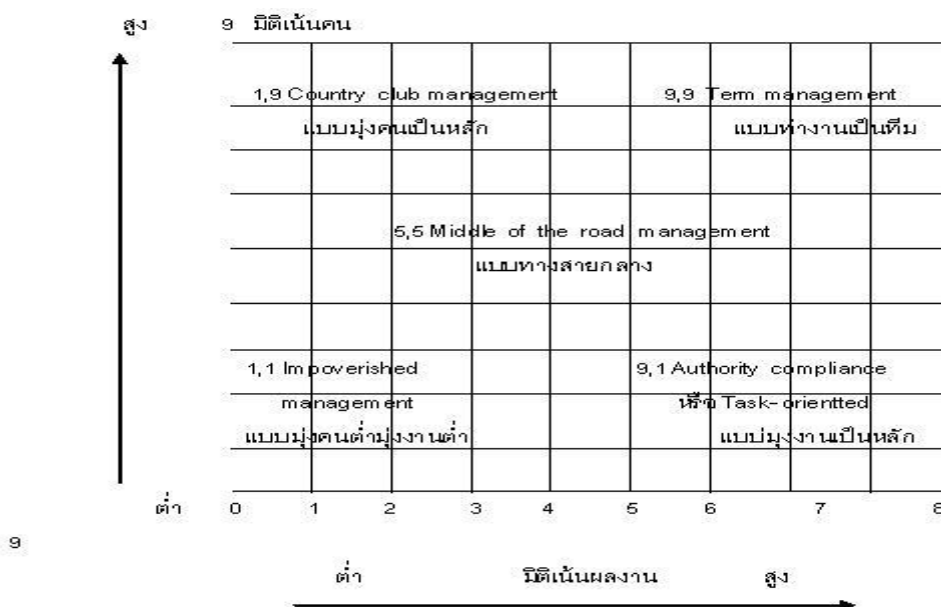
แนวคิดนี้ศึกษาถึงพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและประสิทธิผลตามที่ผู้นำต้องการ โดยผู้นำแต่ละคนจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป มหาวิทยาลัยและสถาบันต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสนใจและทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำ โดยทำการศึกษาลงถึงพฤติกรรมของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผลสรุปที่สำคัญ ๆ มีดังต่อไปนี้ (วิภาดา คุปตานนท์, 2544, หน้า 242-247)

1. ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยและผู้นำแบบเผด็จการ (Democratic leadership-autocratic leadership) Tannenbaum และ Schmidt อธิบายว่า ผู้นำแบบประชาธิปไตยนิยมกระจายอำนาจมอบหมายงานให้สมาชิกและเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในทางตรงกันข้าม ผู้นำแบบเผด็จการมักนิยมใช้ดุลยพินิจและการตัดสินใจด้วยตัวเอง และมักไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. การศึกษาของ University of michigan ได้แจกแจงพฤติกรรมของผู้นำที่แตกต่างกันใน 2 ลักษณะอย่างเห็นได้ชัด คือ 1) พฤติกรรมผู้นำที่มุ่งคน (People-oriented behaviors) ที่ให้ความสำคัญต่อสมาชิกหรือพนักงาน เข้าใจความแตกต่างและยอมรับความสำคัญของพนักงาน มีการเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อีกทั้งยังสนใจ และเข้าใจความต้องการของพนักงาน 2) พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งงาน (Task-oriented behaviors) ที่ผู้นำเน้นความสำเร็จของการทำงาน เน้นการสร้างงานและผลผลิตที่มีมาตรฐานสูง เน้นการใช้กฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

3. การศึกษาของ Ohio state university ได้สรุปว่า พฤติกรรมของผู้นำสามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมที่มุ่งสร้างโครงสร้าง (Initiation structure) ที่ผู้นำให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์การบังคับบัญชา เน้นบทบาทหน้าที่ตามตำแหน่ง และเน้นผลงานที่เกิดจากการทำงานตามโครงสร้าง 2) พฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ์ (Consideration) ผู้นำจะให้ความสำคัญกับการมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีกับสมาชิก และมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก

4. Managerial grid เป็นตัวอย่างหนึ่งของการศึกษาพฤติกรรมของผู้นำที่ผนวกแนวคิดทางพฤติกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดย Blake and Mouton ได้สร้างตาราง 2 มิติ โดยให้แกนนอนแทนผู้นำที่มุ่งผลงาน (Production-oriented leader) และแกนตั้งแทนผู้นำที่มุ่งคน (People-oriented leadership) ซึ่งผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ ผู้นำที่มุ่งทั้งงานและคน (มัลลิกา ต้นสอน, 2544, หน้า 52)

ภาพที่ 2 Blake and Mouton’s managerial grid (Blake and McCanse, 1991, p. 29)

แนวคิดผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational approach)

เป็นการศึกษาที่เน้นการปรับสภาพการนำหรือการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ลักษณะของการนำก็จะเปลี่ยนแปลงไป แนวคิดนี้จะหารูปแบบการนำที่เหมาะสมและเกิดผลดีในสถานการณ์ต่าง ๆ (ดิลก ถือกกล้า, 2547, หน้า 71)

1. การศึกษาของ Fiedler ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมระหว่างพฤติกรรมของผู้นำ สมาชิก และสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของผู้นำ (มัลลิกา ต้นสอน, 2544, หน้า 54)

2. ทฤษฎีมุ่งสู่เป้าหมาย (Path-goal theory) ทฤษฎีนี้พยายามอธิบายผลกระทบของพฤติกรรมผู้นำที่มีต่อการจูงใจ ความพึงพอใจ และการปฏิบัติงานของสมาชิก (สร้อยตระกูล (ดิทยานนท์) อรรถมานะ, 2543, หน้า 272) มีการเน้นที่เป้าหมาย โดยดูพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออก เพื่อให้สมาชิกประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของบุคคลและองค์กร ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะช่วยให้สมาชิก

บรรลุป้าหมายส่วนบุคคลและองค์การ ผู้นำสามารถเพิ่มแรงจูงใจ ความพึงพอใจแก่ผู้ตามได้ โดยการให้รางวัล

3. การศึกษาของ Hersey-Blanchard ได้นำแนวคิดของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ มาประยุกต์ คือ พฤติกรรมที่มุ่งสร้าง โครงสร้าง (Initiation structure) และพฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ์ (Consideration) และอธิบายว่า ภาวะผู้นำแบบต่าง ๆ ประกอบกับความพร้อมของสมาชิก ทำให้เกิด รูปแบบของการทำงานของผู้นำ 4 รูปแบบ คือ การบอกกล่าว (Telling) การนำเสนอความคิด (Selling) การมีส่วนร่วม (Participation) และการมอบหมายงาน (Delegation)

ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ทำการศึกษา

ข้อมูลเทศบาลตำบลสองสลึง

เทศบาลตำบลสองสลึงได้รับการประกาศยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลสองสลึง เป็นเทศบาลตำบลสองสลึง ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2554 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2554

ที่ตั้ง เทศบาลตำบลสองสลึงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของอำเภอแกลง อยู่ห่างจากที่ว่าการ อำเภอแกลง ประมาณ 12 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 30,625 ไร่ (49 ตารางกิโลเมตร)

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดตำบลห้วยยาง อำเภอแกลง และติดตำบลกะเจ็ด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
ทิศใต้ ติดตำบลชากโดน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ทิศตะวันออก ติดตำบลห้วยยาง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ทิศตะวันตก ติดตำบลชากพง อำเภอแกลง และติดตำบลกะเจ็ด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลสองสลึง โดยทั่วไปเป็นที่ราบ สลับกับเนินเขาเตี้ย ๆ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เหมาะต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น การทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ต่าง ๆ

ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศของตำบลสองสลึง โดยทั่วไปเป็นมรสุมเขตร้อน มีฝนตกชุกเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,224.3 มิลลิเมตรต่อปี มี 3 ฤดูกาล คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

ป่าไม้ ตำบลสองสลึงมีพื้นที่ป่าไม้เป็นป่าสงวน ป่าสองสลึง ป่าเขาซุ่ม และป่าเขาหินตั้ง ตามแนวภูเขาและสันเขา ประมาณ 2,639 ไร่ บริเวณที่มีภูเขาและป่าไม้มากที่สุด คือ หมู่ที่ 2, 3, 4, 7, 8

แหล่งน้ำ ตำบลสองสลึงมีแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค ดังนี้

1. แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ คลองสองสลึง คลองสองพี่น้อง คลองหินลับ คลองน้ำโจ้ คลองน้ำเขียว คลองห้วยยางล่าง คลองเต้าปูนหาย คลองครูสว่าง สระน้ำสาธารณะประโยชน์ และสระน้ำห้วยน้ำเขียว

2. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ ฝายน้ำล้นพระราชดำริ ฝายกั้นน้ำหินลับ ฝายกั้นน้ำโอบหลวง ฝายกั้นน้ำคลองเต้าปูนหาย ฝายกั้นน้ำประชาอาสา ฝายกั้นน้ำคลองสองสลึง และฝายตกตะกอน ไทรเอน 2

ด้านอาชีพ ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง มีอาชีพทางด้านเกษตรกรรม เช่น ทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ต่าง ๆ เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ เป็นต้น

การเกษตร ตำบลสองสลึงมีพื้นที่เกษตรกรรม 20,406 ไร่ จากพื้นที่ทั้งตำบล 30,625 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 86.98 ของพื้นที่ทั้งตำบล

การไฟฟ้า อยู่ในการควบคุมดูแลของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแกลง โดยมีการไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้านและมีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สถานีไฟฟ้าแกลง 3 อยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 3 บ้านเนินดินแดง โดยทำหน้าที่เป็นจุดเปลี่ยนระดับแรงดันไฟฟ้าและปรับระดับแรงดันในระบบก่อนที่จะส่งไปยังระบบอื่น

การประปา มีน้ำประปาใช้ในพื้นที่ครบทุกหมู่บ้าน

การศึกษา ในเขตพื้นที่ตำบลสองสลึงมีแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1. โรงเรียนระดับประถมศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านสองพี่น้อง โรงเรียนบ้านเต้าปูนหาย และ โรงเรียนบ้านสองสลึงตั้งตรงจิตร 9 (ขยายโอกาส)
2. ศูนย์พัฒนาเด็ก 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสองสลึง
3. ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน 1 แห่ง ได้แก่ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน
4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลสองสลึง จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลสองสลึง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6

ด้านศาสนา ในเขตพื้นที่ตำบลสองสลึง ประชาชนทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ และมีวัดจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ วัดคีรีวนาราม วัดสองพี่น้อง วัดเต้าปูนหาย วัดบ่อทอง และศาลเจ้า มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ ศาลเจ้าบ่อทอง และศาลเจ้านินดินแดง

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในเขตพื้นที่ตำบลสองสลึงมีผู้ยามตำรวจจำนวน 2 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1, 4 และมีศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ณ สำนักงานเทศบาล

ตำบลสองสลึง รวมทั้งมีการออกตรวจเวรยาม เพื่อเฝ้าระวังเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้นในตำบลสองสลึง ตลอดเวลา

ด้านสาธารณสุข ในเขตพื้นที่ตำบลสองสลึง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/ หมู่บ้าน จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตำบลสองสลึง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเต่าปูนหาย และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสองพี่น้อง

การคมนาคม เทศบาลตำบลสองสลึงอยู่ห่างจากอำเภอแกลง 12 กิโลเมตร โดยมีถนนสุขุมวิท ผ่านกลางตำบล และมีถนนภายในหมู่บ้านเชื่อมต่อกับถนนสุขุมวิท

ประชากร เทศบาลตำบลสองสลึง มีประชากรทั้งหมด 5,636 คน 2,333 ครัวเรือน เป็นชาย 2,739 คน หญิง 2,897 คน (อำเภอแกลง, 2558) ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 114 คน/ ตาราง กิโลเมตร แยกเป็นจำนวนประชากรแต่ละหมู่ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร

หมู่ที่/ หมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
หมู่ที่ 1 บ้านสองสลึง	430	493	923	359
หมู่ที่ 2 บ้านสองพี่น้อง	322	303	625	234
หมู่ที่ 3 บ้านเนินดินแดง	313	356	669	390
หมู่ที่ 4 บ้านเต่าปูนหาย	271	270	541	203
หมู่ที่ 5 บ้านบ่อทอง	341	342	683	241
หมู่ที่ 6 บ้านหนองเสม็ด	484	531	1,015	391
หมู่ที่ 7 บ้านห้วยน้ำเขียว	326	336	662	342
หมู่ที่ 8 บ้านไทรเอน	252	266	518	173
รวม	2,739	2,897	5,636	2,333

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 30 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 จากข้อมูลฝ่ายทะเบียนและบัตร อำเภอแกลง

เขตการปกครอง ตำบลสองสลึง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

ตารางที่ 2 เขตการปกครอง (เทศบาลตำบลสองสลึง, 2557)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	เนื้อที่ (ไร่)	กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
1	บ้านสองสลึง	3,466	นายสนอง รัตนวิจิตร	นายวงศ์ รัตนวิจิตร นายบุญส่ง ปามุทา
2	บ้านสองพี่น้อง	3,867	นายพิมพ์พันธ์ ใจใส	นายบุญเยี่ยม ต่อพล นายสวัสดิ์ ภูเทศ
3	บ้านเนินดินแดง	4,124	นายธงชัย แม่นหมาย (กำนันตำบลสองสลึง)	นายชานินทร์ วงศ์อ่อง นายอรรถพล ไกรवास
4	บ้านเต่าปูนหาย	4,170	นายสมศักดิ์ วงศ์มาก	นายอัครเดช วงศ์มาก นายผอบ รูปสูง
5	บ้านบ่อทอง	3,709	นายสุพจน์ รัตนวิจิตร	นายธงชัย สุวรรณโชติ นายวิริยะ เสน่ห์
6	บ้านหนองเสม็ด	3,092	นายวิระพงษ์ มีบุญ	นายเผ่าพันธุ์ สกฤชชาติ นายรักเร่ นิสัยเชื้อ
7	บ้านห้วยน้ำเขียว	3,548	นายปราโมทย์ ดินาค	นายกิจฉพัฒน์ ธนวัฒน์กิจ ไพศาล นายสำราญ ปราณนัทธี
8	บ้านไทรเอน	4,649	นางอารีย์ กรัดสุวรรณ	นายบรรเจิด ดีทน นายนิวัฒน์ ถานะวร

หน่วยเลือกตั้ง เทศบาลตำบลสองสลึง ได้แบ่งหน่วยเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต ประกอบด้วย

เขต 1

หน่วยเลือกตั้งที่ 1 หมู่ที่ 3 บ้านเนินดินแดง สถานที่เลือกตั้ง ศาลเจ้าเนินดินแดง

หน่วยเลือกตั้งที่ 2 หมู่ที่ 5 บ้านบ่อทอง สถานที่เลือกตั้ง วัดบ่อทอง

หน่วยเลือกตั้งที่ 3 หมู่ที่ 6 บ้านหนองเสม็ด สถานที่เลือกตั้ง บริเวณสำนักงาน ทต.สองสลึง

หน่วยเลือกตั้งที่ 4 หมู่ที่ 8 บ้านไทรเอน สถานที่เลือกตั้ง วัดคีรีวนาราม (วัดสองสลึง)

เขต 2

หน่วยเลือกตั้งที่ 1 หมู่ที่ 1 บ้านสองสลึง สถานที่เลือกตั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสองสลึง

หน่วยเลือกตั้งที่ 2 หมู่ที่ 2 บ้านสองสลึง สถานที่เลือกตั้ง ศาลาประชาคมบ้านสองพี่น้อง

หน่วยเลือกตั้งที่ 3 หมู่ที่ 4 บ้านเต่าปูนหาย สถานที่เลือกตั้ง วัดเต่าปูนหาย

หน่วยเลือกตั้งที่ 4 หมู่ที่ 7 บ้านห้วยน้ำเขียว สถานที่เลือกตั้ง ศาลาอเนกประสงค์บ้านห้วย

น้ำเขียว

การบริหารขององค์การเทศบาล

โครงสร้างการบริหาร เทศบาลตำบลสองสลึง แบ่งโครงสร้างการปกครองออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ผู้สิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาล จำนวน 12 คน ทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบในการตราเทศบัญญัติ โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย และตรวจสอบควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร

2. นายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาล เป็นผู้บริหารเทศบาล มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย เพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีรองนายกเทศมนตรี จำนวน 2 คน เลขานุการ 1 คน และที่ปรึกษา 1 คน ซึ่งนายกเทศมนตรีแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

โครงสร้างส่วนราชการ เทศบาลตำบลสองสลึง มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชา พนักงานเทศบาล และลูกจ้างเทศบาล มีบุคลากรทั้งสิ้น 49 คน โดยแยกเป็น พนักงานเทศบาล 19 คน พนักงานจ้างตามภารกิจ 22 คน และพนักงานจ้างทั่วไป 8 คน

การแบ่งส่วนราชการ เทศบาลตำบลสองสลึง แบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้
สำนักปลัดเทศบาล กองคลัง กองช่าง กองการศึกษา และกองสวัสดิการสังคม

รายได้ เทศบาลตำบลสองสลึงมีรายได้จากการจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ เทศบาลตำบลสองสลึง วิเคราะห์ภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดวิธีการดำเนินการตามภารกิจให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลสองสลึง รวมถึงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิราพร น้ำฟ้า (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ในทรรณะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรณะของบุคลากรในเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ในทรรณะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามปัจจัย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยเก็บข้อมูลจากบุคลากร ที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี จำนวน 73 คน สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ มีสถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมบุคลากรมีความพึงประสงค์ในคุณลักษณะ ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถ ในการบริหารงาน ด้านคุณธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรณะของบุคลากรกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความพึงประสงค์ ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้านต่างกัน

พระวิจิตร ธีรจิตโต (สุนทรวัฒน์) (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชน ตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ระดับการให้ความสำคัญที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 359 คน ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่า t-test, F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.5 อายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 32.6 การศึกษาระดับมัธยมต้น ร้อยละ 39.6 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 26.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 52.1 สถานภาพสมรส ร้อยละ 44.6 และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลไร่หลักทอง 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 44.3
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ ตามลำดับ
3. เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในตำบลไร่หลักทอง มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่หลักทอง ทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. ประชาชนให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่หลักทอง ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมให้มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อกฎหมายต่าง ๆ ให้มากขึ้น ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมให้บริหารราชการด้วยความชอบธรรมและมีจรรยาบรรณ ด้านหลักความโปร่งใส ประชาชนต้องสามารถตรวจสอบความถูกต้องของการบริหารงานและการใช้งบประมาณได้ เมื่อเกิดข้อสงสัย ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรที่จะกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ และด้านหลักความคุ้มค่า ให้บริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

ยงยุทธ วรรณศิริ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรศนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลในทรศนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง และเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรศนะของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ทั้ง 6 หมู่บ้าน จำนวน 388 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test, One-way ANOVA และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรศนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง โดยรวมอยู่ในระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านส่วนตัวและครอบครัวน้อยสุด

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรศนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน พบว่า เพศ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน จะมีความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรศนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน และอายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในพื้นที่ และประสบการณ์ในการเลือกตั้ง ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิคม วงศ์ชมภู (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีตามทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) เป็นประชาชนผู้มีชื่อ ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ่อแก้ว จำนวนอย่างน้อย 14 คน โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มแกนนำชุมชน กลุ่มข้าราชการทำงานในเทศบาล และกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในด้านคุณลักษณะส่วนตัว ในประเด็น เพศ พบว่า นายกเทศมนตรีจะเป็นชายหรือหญิงก็ได้ ควรมีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ฐานะเศรษฐกิจควรเป็นผู้มีฐานะปานกลางถึงดี ควรมีประสบการณ์ด้านการบริหาร ด้านการเมือง หรือมีประสบการณ์บริหารงานจากเอกชน คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ ควรมีความรู้ในด้านการบริหารจัดการท้องถิ่น การบริหาร การปกครอง (รัฐศาสตร์) การจัดการวางแผน นอกจากนี้ควรมีคุณลักษณะทางด้านภาวะผู้นำ ในการบริหารจัดการ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวม กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทำ กล้าเผชิญหน้า ในฐานะผู้นำ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ควรมีบุคลิกภาพที่ยิ้มแย้มแจ่มใส และรับฟังความคิดเห็น และมีน้ำใจต่อประชาชน อีกทั้งควรเป็นผู้ประสานงานที่ดี

ส่วนคุณลักษณะด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ คือ 1) หลักนิติธรรม นายกรัฐมนตรีหลักกฎหมาย ระเบียบ ข้อกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ให้อยู่ภายใต้ กฎกติกาเดียวกัน 2) หลักคุณธรรมจริยธรรม มีการประพฤติตัวและส่งเสริมให้บุคลากรของเทศบาล พัฒนาดตนเองให้อยู่ภายใต้กรอบคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม 3) หลักความโปร่งใส โดยการบริหาร ที่มีกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชั่น และเปิดโอกาส ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก 4) หลักความมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้บุคคล ทั้งในส่วนองข้าราชการที่ทำงานในเทศบาลและประชาชนทั่วไปได้แสดงความคิดเห็น ร่วมรับรู้ และร่วมกันตัดสินใจ 5) หลักความรับผิดชอบ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ พร้อมทั้งจะ ปรับปรุงแก้ไขได้ทันท่วงที เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนเทศบาล 6) หลักความคุ้มค่า ดำเนินการ โครงการและบริหารด้วยความเป็นธรรม เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบ การใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบจากหลายฝ่าย เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณมีความคุ้มค่าสูงสุด

ฉกานต์ ตีรสิน (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นจริง ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ และภาพรวมคุณลักษณะ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 150 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Ferquency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ย 2 ประชากรแบบจับคู่ (Paired-Sample t-Test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรรองการบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และเป็นพนักงานส่วนตำบลมากกว่าพนักงานจ้าง และพบว่า บุคลากรรองการบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีทัศนคติต่อคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหาร ส่วนทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหาร และลำดับสุดท้าย คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์

เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนคติของบุคลากรรองการบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ และภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

บุบผา จานทอง (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนคติของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารงาน ด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารงาน

ผลการศึกษาพบว่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง 359 ตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาค่ากว่าระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม โดยศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารงาน 2) ด้านภาวะผู้นำ และ 3) ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในปัจจุบันกับในอนาคตของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า โดยภาพรวมด้านการบริหารอยู่ในระดับพอใช้ ด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับพอใช้ และด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงเสนอแนะให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ สร้างจิตสำนึกให้มีความเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ยอมรับผลงานที่ตนปฏิบัติ รวมทั้งให้ความร่วมมือกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน

ฐิติรัตน์ เข้มนวล (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามทัศนคติของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามทัศนคติของประชาชนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 120,696 คน สุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยสถิติ t-test, One-way ANOVA และ Scheff'

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีจำนวนมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และมีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ ปวส. โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คิดเป็น 100% โดยภาพรวมประชาชนในอำเภอเมืองสุพรรณบุรีต้องการสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีคุณลักษณะรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 1 คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ลำดับที่ 2 ด้านสมรรถนะ ลำดับที่ 3 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ลำดับที่ 4 ด้านสังคม ลำดับที่ 5 ด้านความรู้ ความสามารถ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด แตกต่างกัน

ทงศักดิ์ วีระ (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และความสามารถในการแก้ไขปัญหาตามความต้องการของประชาชน ในอำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ ในอำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ 3) ศึกษาความสามารถของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการแก้ไขปัญหา ตามความต้องการของประชาชนในอำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่บุคคลในอำเภอดอยเต่าทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง หรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ สภาพปัญหาของอำเภอดอยเต่า และประชาชนในอำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Chi-square

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัญหาในอำเภอดอยเต่าที่สำคัญมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ ปัญหาพืชผลทางการเกษตร รongลงมา คือ ปัญหาความแห้งแล้ง ปัญหาขาดแคลนน้ำ ปัญหาค่าครองชีพสูง และปัญหาที่ดินทำกิน

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จบการศึกษาด้านการเมือง การปกครอง กฎหมาย สมรสแล้ว มีอาชีพปัจจุบันเป็นนักการเมือง และมีภูมิลำเนาเป็นคนอำเภอคอยเต่า รวมทั้งมีพฤติกรรม มุ่งงานและพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์โดยภาพรวมในระดับมาก

3. ความสามารถของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการแก้ไขปัญหา ตามความต้องการของประชาชนในอำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ คือ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา ปัญหาพืชผลทางการเกษตร มากที่สุด รองลงมา คือ ปัญหาความแห้งแล้ง ปัญหาขาดแคลนน้ำ และปัญหาค่าครองชีพสูงเท่ากัน ปัญหาที่ดินทำกิน และปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า

4. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมถึงความสามารถในการแก้ไขปัญหา ปัจจัยส่วนบุคคล มีผลต่อการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และความสามารถในการแก้ไขปัญหา

ขวัญใจ เมฆมหัสจรรย์ (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลสตรีในความคาดหวังของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลสตรีตามความคาดหวังของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีตามความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ การดำรงตำแหน่ง และพื้นที่ที่อาศัยอยู่ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 109 คน ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรี ทั้ง 7 ด้าน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านส่วนตัวและครอบครัว ด้านคุณธรรม และด้านบุคลิกภาพ และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีตามความคาดหวังของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศ ระดับการศึกษา อายุ การดำรงตำแหน่ง ระยะเวลา ที่อาศัยในพื้นที่ต่างกัน และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัด ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีในภาพรวมคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

สำราญ วัลลานนท์ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่มีรายชื่อและอาศัยอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 637,665 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ตารางการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์สัดส่วนของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 384 ตัวอย่าง วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ โกวตา (Quota sampling) โดยขั้นตอนแรกผู้วิจัยจะทำการแบ่งกลุ่มของประชากรตามรายอำเภอที่จะทำการศึกษา หลังจากนั้น ในขั้นตอนที่สองก็จะดำเนินการกำหนดจำนวน โกวตา (Quota) ของแต่ละกลุ่มประชากร โดยคำนวณตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่ม จากนั้นก็ดำเนินการแจกแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบสะดวก

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 384 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41-50 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001-20,000 บาท คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบริหาร ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อเสนอแนะ การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามลักษณะอื่น ๆ ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต และไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายมาก่อน ลำดับที่ 1 มีการประกอบอาชีพ ที่มั่นคงและเป็นหลักแหล่ง ลำดับที่ 2 ควรเป็นผู้ที่มีลักษณะชอบช่วยเหลือสังคม ลำดับที่ 3

อุบลรัตน์ รัสมิ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดพังงา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดพังงา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา จำนวน 395 คน ใช้วิธีการสุ่ม แบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของประชากร (Proportional stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (อยู่ด้วยกัน) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม/ รับจ้าง และมีรายได้ต่อปีของครอบครัวเฉลี่ย 100,001-200,000 บาท/ปี

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา โดยรวม ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบริหารงาน ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และต่ำสุด คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อปีของครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จกมล ประสมสุข (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในความคิดเห็นของประชาชน กรณีศึกษาเขตพื้นที่ อบต.เกาะลอย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชน และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ โดยผู้ศึกษาได้รวบรวมโดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอย จำนวน 360 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่า (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบุคลิกภาพทั่วไป และคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกภาพทั่วไป และด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงานไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพและรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพทั่วไปและด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กิตติพงษ์ สีเหลือง (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของประชาชนพื้นที่ตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของประชาชน และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตตำบลเสม็ดใต้ โดยสุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนายก อบต.ตามความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นด้วยมาก และเรียงตามลำดับ ดังนี้ คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะด้านการปฏิบัติตามนโยบายโครงสร้างพื้นฐาน และคุณลักษณะด้านกระบวนการบริหารจัดการ การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนายก อบต.ตามความคิดเห็นของประชาชน จากการทดสอบสมมติฐาน ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนายก อบต.ตามความคิดเห็นของประชาชน ไม่แตกต่างตามเพศ แต่มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัย โดยผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ สำหรับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการกำหนดแนวนโยบายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีการเผยแพร่ข่าวสารในการปฏิบัติงานและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามนโยบายโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ เป็นอย่างดี ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรนำข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้มาปรับปรุงแก้ไข หรือนำมาพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่ดีสำหรับผู้บริหาร และก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันต่อไป

อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงปรารถนาของประชาชน กรณีศึกษาตำบลหมอนนาง อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนในตำบลหมอนนาง การศึกษาใช้การวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม จากประชาชนทั้งหมด 10,318 ราย ใช้ขนาดตัวอย่างจำนวน 400 ราย ใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.720 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในตำบลหมอนนางพึงปรารถนานายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความสามารถ

ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ น้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสื่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนในตำบลหมอนนาง พึงปรารถนาคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสื่อการรับรู้ข่าวสารการเมือง สำหรับเพศต่างกัน ไม่ทำให้ประชาชนในตำบลหมอนนาง พึงปรารถนาต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ข้อเสนอที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ คือ สำหรับผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของตนเอง ในด้านคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญในการกำหนดหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะอบรมหรือพัฒนานายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้มีคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากยิ่งขึ้น

ที่มาของตัวแปรและสมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้นำท้องถิ่น ชำนาญ สามารถสรุปคุณลักษณะและแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัยแต่ละเล่ม ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปคุณลักษณะและแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัยแต่ละเล่ม

งานวิจัย	คุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์	แนวคิดที่ใช้
จิราพร น้ำฟ้า (2556)	1. ด้านบุคลิกภาพ 2. ด้านความรู้ ความสามารถ 3. ด้านคุณธรรม	} Fayol (1916)
	4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5. ด้านภาวะผู้นำ	
พระวิจิตร ธิรจิตโต (สุนทรวัตร) (2555)	ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส	จันทรานี สงวนนาม (2553) สาคร สุขศรีวงษ์ (2552) การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good governance)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

งานวิจัย	คุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์	แนวคิดที่ใช้
	4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า	
ขงยุทธ กวรศิริ (2554)	1. ด้านบุคลิกภาพ 2. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 3. ด้านความเป็นผู้นำ 4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5. ด้านความรู้ความสามารถ 6. ด้านการปฏิบัติงาน 7. ด้านส่วนตัวและครอบครัว	คุณลักษณะของผู้นำของ Stogdill (1974, pp. 62-63 อ้างถึงใน ขวัญใจ เมฆมหัศจรรย์, 2549, หน้า 9) และแนวคิดทฤษฎีงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
อภิคม วงศ์ชมภู (2553)	1. คุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ประสบการณ์ในการบริหาร 2. คุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถ 3. คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ 4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์	สรุปมาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวม
	5. คุณลักษณะด้านการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม จริยธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ รับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

งานวิจัย	คุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์	แนวคิดที่ใช้
ณกานต์ ตีรสิน (2551)	1. ด้านภาวะผู้นำ 2. ด้านการบริหารงาน 3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	เนตร์พัฒนา ยวิราช (2549) เรวัตร ชาตรีวิศิษฐ์ (2551) สนง.คณะกรรมการการปฐมศึกษาแห่งชาติ
บุบผา จานทอง (2550)	1. ด้านการบริหารงาน 2. ด้านภาวะผู้นำ 3. ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า	สรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวม หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
จิติรัตน์ แยมนวน (2549)	1. ด้านความรู้ความสามารถ 2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ 3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 4. ด้านสมรรถนะ 5. ด้านสังคม	} Stogdill (1974, pp. 62-63) } ดัดแปลงมาจากงานวิจัย ของมานพ เสถียรเขตต์
ทนงศักดิ์ วีระ (2549)	ด้านความรู้ ความสามารถ	
ขวัญใจ เมฆมหัศจรรย์ (2549)	1. ด้านบุคลิกภาพ 2. ด้านคุณธรรม 3. ด้านความเป็นผู้นำ 4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5. ด้านความรู้ความสามารถ 6. ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติงาน 7. ด้านส่วนตัวและครอบครัว	คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ Stogdill (1974, pp. 62-63)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

งานวิจัย	คุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์	แนวคิดที่ใช้
ตำราญ วัลลานนท์ (2547)	1. ด้านลักษณะส่วนตัว 2. ด้านความรู้ความสามารถ 3. ด้านความเป็นผู้นำ 4. ด้านการบริหาร 5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 6. ด้านมนุษยสัมพันธ์	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้นำ ผู้บริหาร และนักการเมืองในระดับ ท้องถิ่นที่มีความสำคัญ ในการพัฒนาและบริหาร

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า แนวคิดที่มีการนำมาใช้ในงานวิจัยต่าง ๆ มีดังนี้ แนวคิดคุณลักษณะของผู้นำของ Stogdill (1974, pp. 62-63 อ้างถึงใน ขวัญใจ เมฆมหัทศจรีย์, 2549, หน้า 9) มีคุณลักษณะแบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านคุณธรรม และจริยธรรม 3) ด้านความเป็นผู้นำ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5) ด้านความรู้ความสามารถ 6) ด้านการปฏิบัติงาน และ 7) ด้านส่วนตัวและครอบครัว แนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good governance) แบ่งเป็น 6 หลัก ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า แนวคิดของ Fayol (1967) ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านความรู้ ความสามารถ และ 3) ด้านคุณธรรม แนวคิดของจันทรานี สงวนนาม (2553) ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ แนวคิดของสาคร สุขศรีวงษ์ (2552) ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ แนวคิดของเนตร์พัฒนา ยาวีราช (2549) ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ แนวคิดของเรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ (2539) ได้แก่ ด้านการบริหารงาน และแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์

อย่างไรก็ตาม จากการเปรียบเทียบแนวคิดทั้งหมด ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าแนวคิดคุณลักษณะของผู้นำของ Stogdill (1974, pp. 62-63 อ้างถึงใน ขวัญใจ เมฆมหัทศจรีย์, 2549, หน้า 9) มีคุณลักษณะครอบคลุมทุกด้านและเหมาะสมกับงานวิจัยครั้งนี้ จึงเลือกแนวความคิดของ Stogdill (1974, pp. 62-63 อ้างถึงใน ขวัญใจ เมฆมหัทศจรีย์, 2549, หน้า 9) มาใช้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี

นอกจากนี้ จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังพบว่า มีการนำตัวแปรอิสระเข้ามาศึกษาด้วย ซึ่งงานวิจัยแต่ละเล่มเลือกใช้ตัวแปรที่คล้ายคลึงกัน ดังตารางนี้

ตารางที่ 4 สรุปตัวแปรอิสระที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากงานวิจัยที่ทบทวนเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น

	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้	ตำแหน่งงาน	ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่	ประสบการณ์การเลือกตั้ง	สื่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง
จิราพร น้ำฟ้า (2556)	✓*		✓*	✓*			✓*	✓*			
พระวิจิตร ธีรจิตตโต (สุนทราวัตร) (2555)	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓		
ขงยุทธ ทวารศิริ (2554)	✓	✓*		✓	✓*	✓			✓*	✓*	
ฐิติรัตน์ เข้มนวนล (2549)	✓	✓		✓*	✓*	✓*					
ตำราญ วัลลานนท์ (2547)	✓	✓		✓	✓	✓					
อุบลรัตน์ รัมย์ (2556)	✓	✓*	✓	✓	✓	✓					
จกมล ประสมสุข (2549)	✓	✓			✓*	✓*					
กิตติพงศ์ สีเหลือง (2549)	✓	✓*		✓*	✓*	✓*			✓*		
อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550)	✓	✓*		✓*	✓*	✓*					✓*

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีการนำตัวแปรนี้มาศึกษาในงานวิจัย

* หมายถึง มีการนำตัวแปรนี้มาศึกษาในงานวิจัย และผลการทดสอบ พบว่า มีนัยสำคัญ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า มีตัวแปร 11 ตัว ที่มีการนำมาใช้ในการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ประสบการณ์การเลือกตั้ง และสื่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรอิสระมาใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ตัวแปรด้านอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

ตารางที่ 5 ที่มาของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ	แหล่งอ้างอิง
อายุ	ขงยุทธ ควรศิริ (2554); อุบลรัตน์ รัสมิ (2556); กิตติพงศ์ สีเหลือง (2549); อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550)
ระดับการศึกษา	จิราพร น้ำฟ้า (2556); จูติรัตน์ เข้มนวล (2549); กิตติพงศ์ สีเหลือง (2549); อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550)
รายได้	จูติรัตน์ เข้มนวล (2549); จงกมล ประสมสุข (2549); กิตติพงศ์ สีเหลือง (2549); อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550)
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่	ขงยุทธ ควรศิริ (2554); กิตติพงศ์ สีเหลือง (2549)

การกำหนดสมมติฐานการวิจัยและที่มาของสมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรอายุ

จากการทบทวนงานวิจัยของขงยุทธ ควรศิริ (2554) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรรณะของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบางรีนแตกต่างกัน งานวิจัยของอุบลรัตน์ รัสมิ (2556) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาแตกต่างกัน งานวิจัยของกิตติพงศ์ สีเหลือง (2550) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนพื้นที่ตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน และงานวิจัยของอนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงปรารถนา ของประชาชน กรณีศึกษาตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ส่วนงานวิจัยของพระวิจิตร ธิรจิตโต (สุนทราวัตร) (2555) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของสำราญ วัลลภานนท์ (2547) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดฉะเชิงเทราไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของจงกมล ประสมสุข (2549) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในความคิดเห็นของประชาชน กรณีศึกษาเขตพื้นที่ อบต.เกาะลอย ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยที่ว่า “ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน”

2. ตัวแปรระดับการศึกษา

จากการทบทวนงานวิจัยของจิราพร น้ำฟ้า (2556) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน งานวิจัยของกิตติพงษ์ สีเหลือง (2550) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนพื้นที่ตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน และงานวิจัยของอนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงปรารถนาของประชาชน กรณีศึกษาตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ส่วนงานวิจัยของพระวิจิตร ธิรกิจโต (สุนทรวิตร) (2555) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของยงยุทธ วรรคศิริ (2554) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรศนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน ไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของสำราญ วัลลภานนท์ (2547) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของอุบลรัตน์ รัตมี (2556) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยที่ว่า “ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน”

3. ตัวแปรรายได้

จากการทบทวนงานวิจัยของจงกมล ประสมสุข (2549) พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในความคิดเห็นของประชาชน กรณีศึกษาเขตพื้นที่ อบต.เกาะลอย แตกต่างกัน งานวิจัยของกิตติพงษ์ สีเหลือง (2550) พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนพื้นที่ตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน และงานวิจัยของอนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550) พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายก

องค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงปรารถนาของประชาชน กรณีศึกษาตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ส่วนงานวิจัยของพระวิจิตร ธิรกิจโต (สุนทราว์ตร) (2555) พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของยงยุทธ ควรรศิริ (2554) พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน ไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของสำราญ วัลลภานนท์ (2547) พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของอุบลรัตน์ รัสมิ (2556) พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยที่ว่า “ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน”

4. ตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

จากการทบทวนงานวิจัยของยงยุทธ ควรรศิริ (2554) พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน แตกต่างกัน และงานวิจัยของกิตติพงษ์ สี่เหลื่อง (2550) พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนพื้นที่ตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน

ส่วนงานวิจัยของพระวิจิตร ธิรกิจโต (สุนทราว์ตร) (2555) พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยที่ว่า “ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน”

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิธีการในการศึกษาวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การแปลความ

วิธีการในการศึกษาวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยวิธีการในการศึกษาวิจัยจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้ข้อมูลจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้จากการศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง จำนวน 4,161 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1976) จากประชากร 4,161 คน เมื่อคำนวณแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเป็นจำนวน 365 คน ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดให้เท่ากับ 0.05

โดยแทนค่าลงในสูตรดังนี้

$$n = \frac{4,161}{1+4,161 (0.05)^2}$$

$$n = 365$$

ดังนั้น จึงใช้จำนวนตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ 365 คน

จากนั้น ได้เลือกตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling)

โดยการแบ่งพื้นที่ศึกษาตามเขตและตามหมู่ที่ จากนั้นก็แบ่งตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละพื้นที่ (Proportional to size) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

พื้นที่ศึกษา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เขต 1		
หมู่ที่ 3 บ้านเนินดินแดง	496	43
หมู่ที่ 5 บ้านบ่อทอง	496	43
หมู่ที่ 6 บ้านหนองเสม็ด	755	66
หมู่ที่ 8 บ้านไทรเอน	407	36
เขต 2		
หมู่ที่ 1 บ้านสองสลึง	679	60
หมู่ที่ 2 บ้านสองพี่น้อง	448	39
หมู่ที่ 4 บ้านเต่าปูนหาย	382	34
หมู่ที่ 7 บ้านห้วยน้ำเขียว	498	44
รวม	4,161	365

จากตารางที่ 6 ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ด้วยวิธีสุ่มแบบระบบ (Systematic random sampling) ดังนี้

1. กำหนดหาช่วงที่จะใช้ในการสุ่มตัวอย่าง จากอัตราส่วนระหว่างจำนวนหน่วยทั้งหมดของประชากร (ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) และขนาดตัวอย่างที่ใช้

$$n = \frac{N}{n}$$

เมื่อ

I = ช่วงที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

n = ขนาดตัวอย่างที่ใช้

$$I = \frac{4,161}{365}$$

$$= 11.4$$

2. สุ่มหาเลขตั้งต้น โดยวิธีจับสลาก ระหว่าง 1 ถึง 11 ได้เลข 1

ดังนั้น จึงเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 8 หมู่บ้าน เริ่มตั้งแต่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลำดับที่ 1, 11, 21 ไปจนครบกลุ่มตัวอย่าง ถ้าหากไม่พบกลุ่มตัวอย่างตามบัญชีรายชื่อก็จะเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในลำดับถัดไปแล้วเริ่มนับใหม่ 11 ลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด จากทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้รวมต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบให้เลือกคำตอบ (Check lists)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรม คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน

และคุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว จำนวน 24 ข้อ เป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับ (Rating scale) โดยเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนคำตอบแต่ละข้อดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	4 คะแนน
มาก	ให้คะแนน	3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open end) ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอื่น ๆ

วิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามขึ้นตามกรอบข้อมูลที่ต้องการศึกษา โดยใช้คำจำกัดความหรือนิยามปฏิบัติการตามตัวแปรที่กำหนดไว้เป็นหลักในการสร้างคำถามต่าง ๆ ให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด เพื่อให้แบบสอบถามสามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการจะวัด (Validity)
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น พร้อมทั้งคำจำกัดความหรือนิยามปฏิบัติการของตัวแปรเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบว่านิยามและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีความชัดเจนถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งการพิจารณาสำนวนภาษาที่ใช้ในข้อความว่าสอดคล้องกับลักษณะที่ต้องการจะวัดหรือไม่
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้
  - 4.1 ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
  - 4.2 คุณสมศักดิ์ จิตต์อารี ปลัดเทศบาลตำบลสองสลึง
  - 4.3 คุณนงลักษณ์ ม่วงอ่อน หัวหน้าสำนักปลัด เทศบาลตำบลสองสลึง
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรของการศึกษา และมีใช้กลุ่มตัวอย่างจริงของการวิจัย

ครั้งนี้ จำนวน 30 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทดลองใช้ในพื้นที่ตำบลห้วยยาง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีสภาพพื้นที่และสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกัน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.885 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้ มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม-15 เมษายน พ.ศ. 2559 รวมเวลา 20 วัน สำหรับรายละเอียดมีดังนี้

1. แจกผู้นำในพื้นที่ เพื่อเข้าไปเก็บข้อมูลในแต่ละพื้นที่ที่กำหนดในตารางที่ 6
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาล ตำบลสองสกลี จำนวน 365 ชุด ได้รับกลับคืนมา 365 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้
  - 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามหลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ได้รับคำตอบที่สมบูรณ์ครบตามจำนวนที่ระบุไว้
  - 1.2 บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ
  - 1.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
  - 1.4 ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการแบ่งส่วนของแบบสอบถาม ดังนี้
  - 2.1 วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ในการวิเคราะห์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ด้วยสถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ
  - 2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาล ตำบลสองสกลีเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี โดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2.3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ดังนี้
 เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน
 ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้
 ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way
 ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี
 แบ่งออกเป็น 4 ช่วง โดยใช้สูตรอันตรภาคชั้น ดังนี้ (ยงยุทธ ควรรศิริ, 2554, หน้า 62)

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{4-1}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแปลผล

คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3.26-4.00	เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด
2.51-3.25	เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก
1.76-2.50	เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย
1.00-1.75	เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง จำนวน 365 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 7 จำนวน และร้อยละของประชากร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
18-25 ปี	29	7.95
26-35 ปี	103	28.22
36-45 ปี	71	19.45
46-55 ปี	101	27.67
55 ปีขึ้นไป	61	16.71

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	96	26.30
มัธยมศึกษาตอนต้น	28	7.67
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	89	24.39
อนุปริญญา/ ปวส.	45	12.33
ปริญญาตรี	86	23.56
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	20	5.48
อื่น ๆ	1	0.27
3. รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	146	40.00
ตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท	143	39.18
ตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท	60	16.43
ตั้งแต่ 30,001-40,000 บาท	12	3.29
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	4	1.10
4. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่น้อยกว่า 5 ปี	48	13.15
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 5-10 ปี	37	10.14
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 11 ปีขึ้นไป	280	76.71
รวม	365	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 28.22 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 27.67 และอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 19.45 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.39 และระดับปริญญาตรี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 23.56 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ ตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 39.18 และตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 16.43 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่ มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 76.71 รองลงมา คือ อยู่ในพื้นที่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.15 และอยู่ในพื้นที่ 5-10 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.14 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลสองสลึง	$\bar{X}$	SD	ระดับพึงประสงค์	อันดับ
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.74	0.38	มากที่สุด	1
2. ด้านคุณธรรม	3.58	0.33	มากที่สุด	3
3. ด้านความเป็นผู้นำ	3.51	0.44	มากที่สุด	5
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.69	0.39	มากที่สุด	2
5. ด้านความรู้ความสามารถ	3.58	0.33	มากที่สุด	3
6. ด้านการปฏิบัติงาน	3.51	0.44	มากที่สุด	5
7. ด้านส่วนตัวและครอบครัว	3.49	0.48	มากที่สุด	7
ภาพรวม	3.58	0.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 8 พบว่า โดยภาพรวม ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.58$, $SD = 0.33$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับพึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.74$, $SD = 0.38$) เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับพึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.39$) เป็นอันดับที่ 2 และด้านคุณธรรม อยู่ในระดับพึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.58$, $SD = 0.33$)

กับด้านความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับพึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.58$, $SD = 0.33$) เป็นอันดับที่ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านบุคลิกภาพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีด้านบุคลิกภาพ	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับพึงประสงค์	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน	227 (62.19)	129 (35.34)	7 (1.92)	2 (0.55)	3.59	0.56	มากที่สุด	2
2. ต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้	233 (63.84)	129 (35.34)	-	3 (0.82)	3.62	0.53	มากที่สุด	1
3. ต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง	172 (47.12)	187 (51.23)	6 (1.64)	-	3.45	0.53	มากที่สุด	3
ภาพรวมด้านบุคลิกภาพ					3.74	0.38	มากที่สุด	

จากตารางที่ 9 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ในภาพรวมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.74$, $SD = 0.38$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า ต้องเป็นผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.53$) เป็นอันดับที่ 1 รองลงมา คือ ต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ($\bar{X} = 3.59$, $SD = 0.56$) เป็นอันดับที่ 2 และต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 3.45$, $SD = 0.53$) เป็นอันดับที่ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านคุณธรรม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีด้านคุณธรรม	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับพึงประสงค์	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ต้องมีความรับผิดชอบ	289 (79.18)	76 (20.82)	-	-	3.79	0.41	มากที่สุด	1
2. ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต	288 (78.90)	71 (19.45)	6 1.64	-	3.77	0.46	มากที่สุด	2
3. ต้องมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน	237 (64.93)	126 (34.52)	2 (0.55)	-	3.64	0.49	มากที่สุด	3
ภาพรวมด้านคุณธรรม					3.58	0.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 10 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านคุณธรรม พบว่า ในภาพรวม เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.58$, $SD = 0.33$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อพบว่า ต้องมีความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.79$, $SD = 0.41$) เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.46$) เป็นอันดับที่ 2 และต้องมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.64$, $SD = 0.49$) เป็นอันดับที่ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านความเป็นผู้นำ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีด้านความเป็นผู้นำ	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับพึงประสงค์	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ต้องมีปฏิภาณไหวพริบ	191 (52.33)	171 (46.85)	3 (.82)	-	3.52	0.52	มากที่สุด	1
2. ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	196 (53.70)	163 (44.66)	6 (1.64)	-	3.52	0.53	มากที่สุด	2
3. ต้องมีความสามารถในการโน้มน้าว	140 (38.36)	203 (55.62)	11 (3.01)	11 (3.01)	3.29	0.67	มากที่สุด	3
ภาพรวมด้านความเป็นผู้นำ					3.51	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 11 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ในภาพรวมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.44$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ

พบว่า ต้องมีปฏิภาณไหวพริบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.52$) เป็นอันดับที่ 1 รองลงมา คือ ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.53$) เป็นอันดับที่ 2 และต้องมีความสามารถในการโน้มน้าว ($\bar{X} = 3.29$, $SD = 0.67$) เป็นอันดับที่ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีด้านมนุษยสัมพันธ์	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ต้องมีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน	234 (64.11)	129 (35.34)	2 (0.55)	-	3.64	0.49	มากที่สุด	4
2. ต้องเป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	257 (70.41)	106 (29.04)	2 (0.55)	-	3.70	0.47	มากที่สุด	3
3. ต้องรู้จักให้เกียรติผู้อื่น	260 (71.23)	105 (28.77)	-	-	3.71	0.45	มากที่สุด	2
4. ต้องเคารพสิทธิของผู้อื่น	267 (73.15)	96 (26.30)	2 (0.55)	-	3.73	0.46	มากที่สุด	1
ภาพรวมด้านมนุษยสัมพันธ์					3.69	0.39	มากที่สุด	

จากตารางที่ 12 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ในภาพรวมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.39$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อพบว่า ต้องเคารพสิทธิของผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.73$, $SD = 0.46$) เป็นอันดับที่ 1 รองลงมา คือ ต้องรู้จักให้เกียรติผู้อื่น ($\bar{X} = 3.71$, $SD = .45$) เป็นอันดับที่ 2 ต้องเป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 3.70$, $SD = 0.47$) เป็นอันดับที่ 3 และต้องมีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.64$, $SD = 0.49$) เป็นอันดับที่ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน
ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านความรู้ความสามารถ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นายกเทศมนตรีด้านความรู้ ความสามารถ	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ พึงประสงค์	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ต้องมีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเอง	228 (62.47)	137 (37.53)	-	-	3.62	0.48	มากที่สุด	2
2. ต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับนโยบาย	221 (60.55)	144 (39.45)	-	-	3.61	0.49	มากที่สุด	3
3. ต้องมีความสามารถในการ ทำงานร่วมกับชุมชนได้ (มีจิตวิทยา กับชุมชน)	233 (63.84)	128 (35.07)	4 (1.10)	-	3.63	0.51	มากที่สุด	1
ภาพรวมด้านความรู้ความสามารถ					3.58	0.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 13 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ในภาพรวมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.59$, $SD = 0.33$) เมื่อจำแนกเป็น รายข้อ พบว่า ต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับชุมชนได้ (มีจิตวิทยากับชุมชน) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.63$, $SD = 0.51$) เป็นอันดับที่ 1 รองลงมา คือ ต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.48$) เป็นอันดับที่ 2 และต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.49$) เป็นอันดับที่ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน
ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านการปฏิบัติงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นายกเทศมนตรีด้านการ ปฏิบัติงาน	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ พึงประสงค์	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ต้องสามารถให้คำแนะนำตาม ขอบข่ายของงานได้	186 (50.96)	173 (47.40)	6 (1.64)	-	3.49	0.53	มากที่สุด	3
2. ต้องสามารถชี้แจงระเบียบใน งานที่ปฏิบัติได้	202 (55.34)	157 (43.01)	6 (1.64)	-	3.54	0.53	มากที่สุด	2
3. ต้องรู้ขอบข่ายของงานที่ รับผิดชอบ	237 (64.93)	128 (35.07)	-	-	3.65	0.48	มากที่สุด	1
4. ต้องมีความสามารถในการสรร หาและคัดเลือกบุคคล	161 (44.11)	174 (47.67)	30 (8.22)	-	3.36	0.63	มากที่สุด	4
ภาพรวมด้านการปฏิบัติงาน					3.51	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 14 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า
ในภาพรวมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.44$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ
พบว่า ต้องรู้ขอบข่ายของงานที่รับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.65$, $SD = 0.48$) เป็นอันดับ
ที่ 1 รองลงมา คือ ต้องสามารถชี้แจงระเบียบในงานที่ปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.53$) เป็นอันดับ
ที่ 2 ต้องสามารถให้คำแนะนำตามขอบข่ายของงานได้ ($\bar{X} = 3.49$, $SD = 0.53$) เป็นอันดับที่ 3
และต้องมีความสามารถในการสรรหาและคัดเลือกบุคคล ($\bar{X} = 3.36$, $SD = 0.63$) เป็นอันดับที่ 4
ตามลำดับ

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน
ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านส่วนตัวและครอบครัว

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นายกเทศมนตรีด้านส่วนตัวและ ครอบครัว	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น				$\bar{X}$	SD	ระดับ พึงประสงค์	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ต้องมีความประพฤติดีไม่เป็นที่ เลื่อมเสียด	223 (61.10)	128 (35.07)	10 (2.74)	4 1.10	3.56	0.61	มากที่สุด	2
2. ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพกายที่ดี	166 (45.48)	165 (45.21)	34 (9.32)	-	3.36	0.65	มากที่สุด	4
3. ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี	237 (64.93)	126 (34.52)	2 (0.55)	-	3.64	0.49	มากที่สุด	1
4. ต้องมีชีวิตครอบครัวารบรื่น	172 (47.12)	162 (44.38)	31 (8.49)	-	3.39	0.64	มากที่สุด	3
ภาพรวมด้านส่วนตัวและครอบครัว					3.49	0.48	มากที่สุด	

จากตารางที่ 15 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ด้านส่วนตัวและครอบครัว พบว่า ในภาพรวมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.49$, $SD = .48$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.64$, $SD = .49$) เป็นอันดับที่ 1 รองลงมา คือ ต้องมีความประพฤติดีไม่เป็นที่เลื่อมเสียด ($\bar{X} = 3.56$, $SD = .61$) เป็นอันดับที่ 2 ต้องมีชีวิตครอบครัวารบรื่น ($\bar{X} = 3.39$, $SD = .64$) เป็นอันดับที่ 3 และต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพกายที่ดี ($\bar{X} = 3.36$, $SD = .65$) เป็นอันดับที่ 4 ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล
ตำบลสองสลึง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล**

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ประชาชน ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	SD
18-25 ปี	3.53	.39
26-35 ปี	3.61	.32
36-45 ปี	3.63	.30
46-55 ปี	3.46	.33
มากกว่า 55 ปีขึ้นไป	3.69	.27

จากตารางที่ 16 พบว่า ประชาชนที่มีอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีมากกว่าประชาชนกลุ่มอายุ 36-45 ปี กลุ่มอายุ 26-35 ปี กลุ่มอายุ 18-25 ปี และกลุ่มอายุ 46-55 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	2.56	.64	6.35	.00*
ภายในกลุ่ม	360	36.30	.10		
รวม	364	38.86			

*P > .05

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ในเขตเทศบาลตำบลสองสสิ่ง พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ขอมอบสมมติฐานการวิจัย

และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ด้วยวิธีการ LSD (Least significant difference test) ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 18 ดังนี้

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกตามอายุ

อายุ		18-25 ปี	26-35 ปี	36-45 ปี	46-55 ปี	มากกว่า 55 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.53	3.61	3.63	3.46	3.69
18-25 ปี	3.53		-.08	-.09	.08	-.15
26-35 ปี	3.61			-.02	.15*	-.08
36-45 ปี	3.63				.17*	-.06
46-55 ปี	3.46					-.23*
มากกว่า 55 ปีขึ้นไป	3.69					

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ LSD พบว่า มี 3 คู่ที่แตกต่างกัน ดังนี้ ประชาชนที่มีอายุ 26-35 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากประชาชนที่มีอายุ 46-55 ปี โดยประชาชนที่มีอายุ 26-35 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี สูงกว่าประชาชนที่มีอายุ 46-55 ปี

ประชาชนที่มีอายุ 36-45 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากประชาชนที่มีอายุ 46-55 ปี โดยประชาชนที่มีอายุ 36-45 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี สูงกว่าประชาชนที่มีอายุ 46-55 ปี

ประชาชนที่มีอายุ 46-55 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากประชาชนที่มีอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป โดยประชาชนที่มีอายุ 46-55 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	SD
ประถมศึกษา	3.57	.35
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.50	.23
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	3.64	.33
อนุปริญญา/ ปวส.	3.57	.29
ปริญญาตรี	3.58	.35
ปริญญาโทหรือสูงกว่า/ อื่น ๆ	3.44	.28

จากตารางที่ 19 พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี ระดับประถมศึกษา ระดับอนุปริญญา/ ปวส. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับปริญญาโท หรือสูงกว่า/ อื่น ๆ ตามลำดับ

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามระดับ
การศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	.87	.17	1.65	.15
ภายในกลุ่ม	359	37.99	.11		
รวม	364	38.86			

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง พบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น
ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ประชาชน ที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกตามรายได้

รายได้	$\bar{X}$	SD
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.60	.33
ตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท	3.56	.32
ตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท	3.57	.36
ตั้งแต่ 30,001-40,000 บาทขึ้นไป	3.55	.30

จากตารางที่ 21 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท มีความคิดเห็นต่อ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ ตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท ตั้งแต่
10,001-20,000 บาท และตั้งแต่ 30,001-40,000 บาทขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	.12	.04	.37	.77
ภายในกลุ่ม	361	38.74	.11		
รวม	364	38.86			

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลตำบลสองสสิ่ง พบว่า ประชาชน ที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 4 ประชาชน ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็น
ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่	$\bar{X}$	SD
น้อยกว่า 5 ปี	3.63	.25
5-10 ปี	3.62	.28
11 ปีขึ้นไป	3.56	.34

จากตารางที่ 23 พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ น้อยกว่า 5 ปี
มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มากกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่
5-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตาม
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	.25	.13	1.19	.31
ภายในกลุ่ม	362	38.60	.11		
รวม	364	38.86			

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเทศบาลตำบลสองสิ่ง พบว่า ประชาชน ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น
ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 25 สรุปสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ประชาชน ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
2. ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. ประชาชน ที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ประชาชน ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง ตามทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2555 รวมจำนวน 365 คน โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 6 เดือน (ธันวาคม-พฤษภาคม 2559) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 28.22 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 มีรายได้ส่วนใหญ่ไม่เกิน 10,000 บาท มีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 76.77

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี อันดับแรกคือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการปฏิบัติงาน และอันดับสุดท้าย ด้านส่วนตัว และครอบครัว โดยทุกด้านพึงประสงค์มากที่สุด โดยสามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ประชาชนมีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี ต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้ มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน และต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตามลำดับ

2.2 ด้านคุณธรรม พบว่า ประชาชนมีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี ต้องมีความรับผิดชอบ มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต และต้องมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ตามลำดับ

2.3 ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ประชาชนมีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี ต้องมีปฏิภาณไหวพริบ มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และต้องมีความสามารถในการโน้มน้าว ตามลำดับ

2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนมีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี ต้องเคารพสิทธิของผู้อื่น มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องรู้จักให้เกียรติผู้อื่น ต้องเป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และต้องมีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน ตามลำดับ

2.5 ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประชาชนมีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี ต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับชุมชนได้ (มีจิตวิทยากับชุมชน) มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ตามลำดับ

2.6 ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ประชาชนมีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี ต้องรู้ขอบข่ายของงานที่รับผิดชอบ มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องสามารถชี้แจงระเบียบในงานที่ปฏิบัติได้ ต้องสามารถให้คำแนะนำตามขอบข่ายของงานได้ และต้องมีความสามารถในการสรรหาและคัดเลือกบุคคล ตามลำดับ

2.7 ด้านส่วนตัวและครอบครัว พบว่า ประชาชนมีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องมีความประพฤติไม่เป็นที่เลื่อมเสียด ต้องมีชีวิตครอบครัวราบรื่น และต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพกายที่ดี ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสิ่งที่มี ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญใจ เมฆมหัทธจรีย์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีในความคาดหวังของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรี โดยรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร น้ำฟ้า (2556) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ในทรศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยภาพรวมบุคลากรมีความพึงประสงค์ในคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อยู่ในระดับมากที่สุด และแตกต่างไปจากงานวิจัยของยงยุทธ วรรณศิริ (2554) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรศนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ในทรศนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก

2. จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยงยุทธ วรรณศิริ (2554) ที่พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรศนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีนแตกต่างกัน งานวิจัยของอุบลรัตน์ รัสมิ (2556) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาแตกต่างกัน งานวิจัยของกิตติพงษ์ สีเหลือง (2550) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนพื้นที่ตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทราแตกต่างกัน และงานวิจัยของอนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร (2550) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ

ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงปรารถนาของประชาชน กรณีศึกษาตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

3. จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิจิตร ธิราชจิตฺโต (สุนทราวัตร) (2555) พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดี ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของยงยุทธ วรรคศิริ (2554) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรรณะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีนไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของสำราญ วัลลานนท์ (2547) พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด ฉะเชิงเทราไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ อุบลรัตน์ รัตมี (2556) พบว่า ประชาชนที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน

4. จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง ที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิจิตร ธิราชจิตฺโต (สุนทราวัตร) (2555) พบว่าประชาชนที่มีรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัด ชลบุรีไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของยงยุทธ วรรคศิริ (2554) พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรรณะของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบางรีนไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของสำราญ วัลลานนท์ (2547) พบว่าประชาชน ที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของอุบลรัตน์ รัตมี (2556) พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาไม่แตกต่างกัน

5. จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นายกเทศมนตรีไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิจิตร ธิราชจิตฺโต (สุนทราวัตร) (2555)

พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชน ตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนายกเทศมนตรี ในด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม เป็นสามอันดับแรก ซึ่งถือว่าเป็นบุคลิกลักษณะภายนอกของบุคคลที่จะมาเป็นผู้ว่า ซึ่งนอกเหนือไปจากคุณสมบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดไว้ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรเพิ่มนโยบายในการคัดเลือกและนโยบายในการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น ให้มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งในด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรมมาประกอบด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีกิจกรรมหรือแผนพัฒนาผู้นำท้องถิ่น เช่น ควรมีการจัดอบรมผู้นำท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมในเรื่องของการพัฒนาความรู้ พัฒนาคุณธรรม รวมถึงทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการบริหาร และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้มองการณ์ไกล ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและถูกต้องมากยิ่งขึ้น
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีโครงการฝึกอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของผู้นำท้องถิ่น และบุคลากรในหน่วยงาน ให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดีตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี มีความน่าเชื่อถือทั้งต่อตัวบุคคลและหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีพื้นที่เหมือนกันและต่างกัน เพื่อทราบข้อมูลเชิงเปรียบเทียบเชิงมิติพื้นที่ของคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ ซึ่งจะเป็แนวทางที่เกิดประโยชน์ในการกำหนดหลักเกณฑ์ของผู้ที่จะมาเป็นนายกเทศมนตรีต่อไป
2. ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลแนวคิดมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กวี วงศ์พัฒน์. (2535). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: บี. เค. อินเตอร์พรีน.
- กวี วงศ์พัฒน์. (2539). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.
- กวี วงศ์พัฒน์. (2542). *ภาวะผู้นำ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: บี. เค. อินเตอร์พรีน.
- กิตติพงษ์ สีเหลือง. (2550). *คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนพื้นที่ตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิติพันธ์ รุจิรกุล. (2529). *พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มิเดีย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ขวัญใจ เมฆมหัทธจรย์. (2549). *คุณลักษณะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีในความคาดหวังของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออก*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ความหมายและความสำคัญของภาวะผู้นำ. (2559). เข้าถึงได้จาก www.norththonburi.com/attachments/.../1%20ความหมาย%20ผู้นำ.doc
- คุณวุฒิ คนฉลาด. (2540). *ภาวะผู้นำ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ชลบุรี: ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จงกมล ประสมสุข. (2549). *คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในความคิดเห็นของประชาชน กรณีศึกษาเขตพื้นที่อบต.เกาะลอย*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จงกมล ประสมสุข. (2550). *คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในความคิดเห็นของประชาชน: กรณีศึกษาเขตพื้นที่ อบต. เกาะลอย*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: นีคพอยท์.

- จิราพร น้ำฟ้า. (2556). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชลิตา อินทราไสย. (2546). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารกองเภสัชกรรมตามความคิดเห็นของข้าราชการและเจ้าหน้าที่กองเภสัชกรรม สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัย คงรอด. (2543). *คุณลักษณะผู้นำของสาธารณสุขอำเภอที่พึงประสงค์ในจังหวัดพิษณุโลก ในทศวรรษหน้า*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารสาธารณสุข, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตติรัตน์ เข้มนวล. (2549). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามทัศนะของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองสุพรรณบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณกานต์ ตีรสิน. (2551). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นจริงของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดิลก ถือกกล้า. (2547). *เปรียบเทียบแนวคิดภาวะผู้นำแบบ Principle Centered Leadership กับ Managerial*. *การบริหารคน*, 3(24), 71.
- ทงศักดิ์ วีระ. (2549). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและความสามารถในการแก้ไขปัญหาตามความต้องการของประชาชนในอำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2546). *มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร*. กรุงเทพฯ: อินฟอรมีเดีย บุ๊คส์.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2544). *ภาวะผู้นำเพื่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทศนา แจมมณี. (2546). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: เสริมสิน พรี่เพรส ซิสเต็ม.

เทศบาลตำบลสองสลึง. (2557). *เขตการปกครองเทศบาลตำบลสองสลึง*. ระยอง:

เทศบาลตำบลสองสลึง.

นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์. (2539). *การพัฒนาบุคลากรผู้นำและผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: แม็คเน็ต
พรีนติ้ง เซ็นเตอร์.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2529). *หลักการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2546). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์ศิลป์การพิมพ์.

เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2546). *การจัดการสมัยใหม่: Modern management* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.

เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2549). *จริยธรรมธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.

บุญทัน ดอกไธสง. (2535). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุบผา जानทอง. (2550). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะ
ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารงานท้องถิ่น,
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประไพพรรณ เวชร์ภักย์. (2541). *การพัฒนาบุคลากรของผู้บริหาร*. *วารสารสถาบันพัฒนาผู้บริหาร
การศึกษา*, 15(2), 1-5.

ประภาศรี สีอำไพ. (2550). *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). *การจัดการความรู้ในชุมชน*. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พรรณราย ทรัพย์ประภา. (2548). *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ยุตโต). (2540). *พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม*. กรุงเทพฯ: กรมการ
ปกครอง.

พระเมธีธรรมากรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต). (2538). *ธรรมะและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ:
สหธรรมิก.

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไข ถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552. (2552, 13 กุมภาพันธ์).
ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-36.

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552. (2552, 13 พฤศจิกายน).
ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 7.

- พระวิจิตร ธีรจิตโต (สุนทราวัตถ). (2555). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พีระพงศ์ บุญศิริ. (2542). *นันทนาการและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พุทธทาสภิกขุ. (2505). *แนะแนวจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: ชุมชนส่งเสริมจริยธรรมศึกษา.
- ภิญโญ สาธร. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เบอร์เน็ท.
- มาโนช เวชพันธ์. (2532). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการประจำ: ศึกษาเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ*. ม.ป.ท.
- ขงยุทธ คารศิริ. (2554). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบล ในทรรศนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2538*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- เรวัต ชาตรีวิศิษฐ์. (2551). *การบริหารองค์กรยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ชรรมนิติ.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2548). *การเมืองการปกครองของไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลีลา สุวรรณนิมิตร. (2533). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนอนุบาลของรัฐ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ลีลา สุวรรณนิมิตร. (2533). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลตามทัศนะครูผู้สอน โรงเรียนอนุบาลของรัฐ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วศิน อินทสระ. (2541). *พุทธจริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ทองกวาง.
- วัชร ฐวธรรม. (2526). *ระบบพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน*. กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.

- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2558). *ความรู้*. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ความรู้>
- วิจารณ์ พานิช. (2548). *การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิภาดา คุปตานนท์. (2544). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วีระ บำรุงรักษ์. (2523). *จริยวิทยาในแนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย*. ม.ป.ท.
- ศุภวรรณ วรรณสุนทร. (2547). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2543). *สาธิตการบริหารศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สาคร สุขศรีวงษ์. (2552). *การจัดการ: จากมุมมองนักบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงาน ก.พ.ร.และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). *การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ชรรคมล.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- สำราญ วัลตานนท์. (2547). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำราญ ศรีคำมูล. (2543). *ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม*. เข้าถึงได้จาก http://www.baanjommyut.com/library_3/extension-2/ethics/01.html
- สุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์. (2548). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ: ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2538). *วิสัยทัศน์ของผู้บริหารการศึกษาในประมวลสารชุดวิชา
ประสบการณ์วิชาชีพบัณฑิตบริหารการศึกษา หน่วยที่ 1. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2540). *ความขัดแย้ง การบริหารเพื่อสร้างสรรค์.* กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์
ลิฟเพรส.
- หฤทัยรัตน์ ทศพร. (ม.ป.ป.). *ความหมายของบุคลิกภาพ.* เข้าถึงได้จาก <http://historythai.wikispaces.com/บุคลิกภาพ>
- อนุวัฒน์ พุทธิพิพัฒน์ขจร. (2550). *คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงปรารถนา
ของประชาชน กรณีศึกษาตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.
งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ,
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อภิกม วงศ์ชมภู. (2553). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี: กรณีศึกษาเทศบาล
ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัย
บูรพา.*
- อภิชัย ธินทัพ. (ม.ป.ป.). *ความหมายของผู้นำ.* เข้าถึงได้จาก [https://www.gotoknow.org/
posts/201434](https://www.gotoknow.org/posts/201434)
- อักษร สวัสดิ์. (2542). *ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพฯ. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- อัลซลี แจ่มเจริญ. (2530). *จิตวิทยาทฤษฎี (พิมพ์ครั้งที่ 3).* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- อำนาจ แสงสว่าง. (2544). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์.* กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- อำเภอแกลง. (2555). *ข้อมูลทะเบียนราษฎร์. ระยอง: อำเภอแกลง.*
- อำเภอแกลง. (2555). *ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ.* เข้าถึงได้จาก [http://www.amphoe.com/menu.php?
mid=1&am=522&pv=48](http://www.amphoe.com/menu.php?mid=1&am=522&pv=48)
- อำรุง จันทวานิช. (2549). *การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสิ่ง
สำคัญ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542-2547.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุบลรัตน์ รัตมี. (2556). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต,
สาขาวิชารัฐศาสตร์, วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยทักษิณ.*

- Adams, J. S. (1963). Towards an understanding of inequality. *Journal of Abnormal and Normal Social Psychology*, 67, 422-436.
- Bass, B. M. (1990). *Bass and Stodgill's handbook of leadership*. New York: Free Press.
- Bennis, W. G. (1984). The 4 competencies of leadership. *Training & Development Journal*, 38(8), 14-19.
- Blake, R. R. & McCauley, A. A. (1991). *Leadership dilemmas*. Grid Solutions, Houston: Gulf Publishing.
- Boozin, R. R., Bower, G. H., & Crocker, J. (1991). *Psychology today* (7th ed.). New York: McGraw-Hill.
- David, K. (1977). *Human behavior at work*. New York: McGraw-Hill.
- Draft, R. L. (2003). *Management* (6th ed.). Australia: Thomson South-Western.
- Etzioni, A. (1964). *Modern organization*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Fayol, H. (1967). *General and industrial management*. New York: Pitman Publishing Corporation.
- Hartog, D. N., & Koopman, P. L. (2001). *Leadership in organization: Handbook of industrial, work and organizational psychology: Volume 2 organizational psychology*. London: Sage.
- Hilgard, E. R. (1962). *Introduction to psychology*. New York: Harcourt, Brace & World.
- House, E. R. (1978). *The logic of evaluation argument*. Los Angeles: UCLA Center for study of evaluation.
- House, R. J., & Baetz, M. L. (1979). Leadership: Some empirical generalizations and a new research direction. *Research in Organization Behavior* 1, 341-423.
- Kamoltip Vongleethanaporn. (ม.ป.ป.). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์. เข้าถึงได้จาก https://wiki.stjohn.ac.th/groups/30001606_human_relations_in_the_workplace/wiki/2aac3/_1_.html
- Katz, D., & Kahn, R. L. (1978). *The social psychology of organization* (2nd ed.). New York: John Wiley.
- Kotler, P. (1997). *Marketing management: analysis, planning, implementation and control* (9th ed.). New Jersey: A Simon & Schuster.
- Krech, D., Crutchfield, R. S., & Ballachey, E. L. (1962). *Individual in society*. New York: McGraw-Hill.

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Marshall, J. R. (1995). *Critical care nursing of the surgical patient*. Philadelphia: W.B.Saunders.
- McFarland, D. E. (1979). *Management foundations and practices* (5th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Novabizz. (ม.ป.ป.). ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำหรือทฤษฎีอุปนิสัย (Trait Theories of Leadership). เข้าถึงได้จาก <http://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Trait-Theories-of-Leadership.htm>
- Pong Dhamma Book . (2552). *ความหมายของคุณธรรม*. เข้าถึงได้จาก <http://www.jariyatam.com/th/moral-01-sutthira>.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership*. New York: The Free Press.
- Suttira. (2549). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย*. (ศูนย์ข่าว Eduzones.com). เข้าถึงได้จาก <http://campus.eduzones.com/news-1-7-33788.html>
- Thanika Busmongkhol. (n.d.). *ความหมายและความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์*. เข้าถึงได้จาก http://thethanika.blogspot.com/2010/09/blog-post_24.html
- Yamane, T. (1976). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). New York: Harper and. Row.
- Yukl, G. A. (1989). *Leadership in organizations*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Zimbardo, P. G., & Ruch, F. L. (1980). *Essentials of psychology and life*. Glenview, Ill: Scott, Foresman.

ภาคผนวก

ลำดับ

แบบสอบถาม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

- ข้อมูลจากแบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
- ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยและเป็นแนวทางในพัฒนาคุณลักษณะของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
- แบบสอบถามนี้ใช้ 1 ฉบับ ต่อ 1 คน ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเขียนข้อความที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด
- แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

(ผู้วิจัย)

แบบสอบถาม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

*****

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. 18-25 ปี 2. 26-35 ปี
 3. 36-45 ปี 4. 46-55 ปี
 5. มากกว่า 55 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. 4. อนุปริญญา/ ปวส.
 5.ปริญญาตรี 6. ปริญญาโทหรือสูงกว่า
 7. อื่น ๆ.....

4. รายได้ต่อเดือน

1. ไม่เกิน 10,000 บาท 2. ตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท
 3. ตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท 4. ตั้งแต่ 30,001-40,000 บาท
 5. มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป

5. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

1. น้อยกว่า 5 ปี
 2. 5-10 ปี
 3. 11 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ให้ความสำคัญตามความคิดเห็นของท่าน เพียงข้อละคำตอบเดียว

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลสองสลึง	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านบุคลิกภาพ				
1. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน				
2. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้				
3. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง				
ด้านคุณธรรม				
1. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความรับผิดชอบ				
2. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต				
3. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน				
ด้านความเป็นผู้นำ				
1. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีปฏิภาณไหวพริบ				
2. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
3. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความสามารถในการโน้มน้าว				
ด้านมนุษยสัมพันธ์				
1. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน				
2. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องเป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องรู้จักให้เกียรติผู้อื่น				
4. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องเคารพสิทธิของผู้อื่น				

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลสองสลึง	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านความรู้ความสามารถ				
1. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง				
2. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย				
3. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับชุมชนได้ (มีจิตวิทยากับชุมชน)				
ด้านการปฏิบัติงาน				
1. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องสามารถให้คำแนะนำตามขอบข่ายของงานได้				
2. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องสามารถชี้แจงระเบียบในงานที่ปฏิบัติได้				
3. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องรู้ขอบข่ายของงานที่รับผิดชอบ				
4. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความสามารถในการสรรหาและคัดเลือกบุคคล				
ด้านส่วนตัวและครอบครัว				
1. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีความประพฤติดีไม่เป็นที่เสื่อมเสีย				
2. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพกายที่ดี				
3. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี				
4. ท่านคิดว่านายกเทศมนตรีต้องมีชีวิตครอบครัวราบรื่น				

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
-ขอขอบคุณที่ท่านได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม-